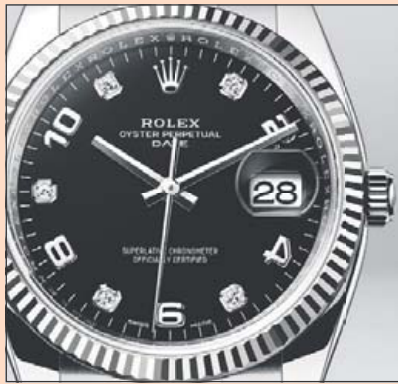

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 6. febrúar 2019

5. tölublað | 13. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

ROLEX

OYSTER PERPETUAL
DATE 34

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR

Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

Það á ekki að vera hlutverk Samkeppnis-efirlitsins að segja fyrirtækjum að selja þetta eða selja hitt.

Ekkert svigrúm fyrir bolabrögð

Samkeppniseftirlitið verður oft vettvangur átaka um ólíka hagsmuni fyrirtækja. Útilokar að stjórnendur eftirlitsins stundi bolabrögð og telur orðræðu um það til þess fallna að einangra Samkeppniseftirlitið frá atvinnulífinu. Erlend samkeppnisyriföld fylgdust vel með áformum Icelandair og WOW air um samruna. » 8-9

»2 Evrópskur sjóður kaupir í Marel fyrir 2 milljarða

Vogunarsjóðurinn Teleios Capital hefur eignast 0,77 prósentu hlut í Marel. Kom fyrst inn í hluthafahóp félagsins í byrjun síðustu viku. Fjárfestir einkum í skráðum fyrirtækjum í Norður-Evrópu.

»4 Eignasala Heimavalla gæti tekið fjögur ár

Búist er við því að Heimavöllum verði slitið ef tillaga um afskráningu félagsins úr Kauphöll verður samþykkt. Tafsamt gæti orðið að selja fasteignir félagsins, sér í lagi á Suðurnesjum. Greinandi segir andstöðu verkalyðsfélaga gagnvart leigufélögum óskiljanlega.

»10 Færðist of mikið í fang

Greinendur telja að stjórnendur flugfélagsins Norwegian hafi lagt of ríka áherslu á vöxt. Félagið hafi færst of mikið í fang. Ekki eru allir sannfærðir um að milljarða króna innspýting muni duga til.

FRÉTTABLAÐIÐ/EYÞÓR

OAKLEY

Oakley bretta- og skídagleraugu, margar gerðir.

Oakley bretta- og skíðahjálmar, margir litir.

Optical Studio
SMÁRALIND • LEIFSSTÖÐ • KEFLAVÍK

Allir sjóðirnir nema Gildi nýttu sér kaupréttinn

Allir lífeyrissjóðir í hluthafahópi framtakssjóðsins Horns II, að undanskildum Gildi lífeyrissjóði, samþykktu að ganga inn í kaup Kólfs á hlut sjóðsins í Hvatningu, sem fer með tæplega 40 prósentu hlut í Bláa lóninu. Auk Gildis ákváðu tveir hluthafar, sem fara báðir með óverulegan eignarhlut í framtakssjóðnum, að hverfa úr hópi eigenda ferðaþjónustufyrirtækisins, samkvæmt heimildum Markaðarins.

Tilkynnt var um það í nóvember í fyrra að samkomulag hefði náðst um kaup Kólfs, sem er í meiri hlutaeigu Gríms Sæmundsen, forstjóra Bláa lónsins, á 49,45 prósentu hlut Horns II í Hvatningu. Var hluthöfum framtakssjóðsins, sem er í rekstri Landsbréfa, veittur kaupréttur á sama gengi til loka janúar á þeim hlutum sem voru undir í viðskiptunum.

ViðskiptaMoggin greindi fyrst frá því í liðinni viku að Gildi lífeyrissjóður, sem heldur á ríflega 18 prósentu hlut í Horni II, hefði ákveðið að ganga ekki inn í kaupin en samkvæmt heimildum

Grímur Sæmundsen, forstjóri Bláa lónsins

blaðsins tengdist ástæðan „verulegum annmörkum á skjalagerð sem tengist fjárfestingunni“, eins og það var orðað.

Eins og greint hefur verið frá í Markaðinum í byrjun desember er Bláa lónið verðmetið á um það bil 50 milljarða króna í umræddu samkomulagi Kólfs og Horns II.

Auk Gildis lífeyrissjóðs er Lífeyrissjóður verslunarmanna stærsti hluthafi Horns II með rúmlega 18 prósentu hlut. Landsbankinn fer með 7,7 prósentu hlut í sjóðnum, Söfnunarsjóður lífeyrissjóðs 5,9 prósentu hlut og VÍS með 5,4 prósentu hlut.

Þeir hluthafar í framtakssjóðnum sem ákváðu að halda í eignarhlut sinn munu gera það í gegnum nýtt félag sem verður stofnað um hlut þeirra og Kólfs í Hvatningu. – hae, kj

Arni Oddur Þórðarson er forstjóri Marel en stjórnendur vinna nú að því að skrá félagið tvihiða í erlenda kauphöll.

Vogunarsjóður kaupir í Marel fyrir 2 milljarða

Evrópski sjóðurinn Teleios Capital hefur eignast 0,77 prósentu hlut í Marel. Kom fyrst inn í hluthafahóp félagsins í byrjun síðustu viku. Fjárfestir einkum í skráðum fyrirtækjum í Norður-Evrópu með markaðsvirði undir þremur milljörðum dala.

Fjárfestingasjóður í stýringu evrópska vogunarsjóðsins Teleios Capital, sem er með höfuðstöðvar í Sviss, hefur fest kaup á hlut í Marel fyrir um tvo milljarða íslenskra króna. Þannig átti sjóðurinn Teleios Global Opportunities rúmlega 5,22 milljónir hluta í Marel, sem jafngildir um 0,77 prósentu eignarhlut, samkvæmt lista yfir alla hluthafa félagsins í gær og Markaðurinn hefur séð.

Sjóðurinn kom fyrst inn í hluthafahóp Marel í byrjun síðustu viku þegar hann keypti samanlagt fjórar milljónir hluta á genginu 402 eftir lokun markaða á þriðjudag, en það var verðbréfafyrirtækið Fossar markaðir sem hafði umsjón með viðskiptunum.

Vogunarsjóðurinn, sem var stofnaður árið 2013, var með eignir upp á samtals um einn milljarð Bandaríkjadala, jafnvirði um 120 milljarða króna, í stýringu síðastliðið haust en sjóðurinn fjárfestir einkum í skráðum evrópskum félögum.

Núverandi eignarhlutur Teleios Capital skilar sjóðnum ekki á opinberan lista yfir tuttugu stærstu hluthafa Marel. Einu erlendu fjárfestarnir á þeim lista eru bandaríska fyrirtækið MSD Partners, sjötti stærsti hluthafi félagsins með 3,6

278

milljarðar króna er núverandi markaðsvirði Marel.

prósentu eignarhlut, og fjárfestingasjóðurinn Smallcap World Fund, sem er í stýringu American Funds, níundi stærsti hluthafi Marel með tveggja prósentu hlut.

Gengi bréfa Marel hefur hækkað um meira en tíu prósent það sem af er þessu ári og stóð í 407,5 krónum á hlut við lokun markaða í gær. Markaðsvirði félagsins, sem er hið langstærsta í Kauphöllinni, er því núna um 278 milljarðar króna.

Í frétt Financial Times, sem birtist í september í fyrra, kemur fram að Teleios Capital fjárfesti í félögum með markaðsvirði upp á þrjú milljarða dala eða minna. Þá horfi sjóðurinn einkum til fyrirtækja í Norður- og Norðvestur-Evrópu sem fái litla umfjöllun á meðal greinenda og séu því almennt lítt þekkt hjá alþjóðlegum fjárfestum.

Árleg ávöxtun Teleios hefur að meðaltali numið 17,6 prósentum frá 2014. Í fyrra bærust yfirtökutilboð í fjögur fyrirtæki – SodaStream,

Fenner, Hogg Robinson og Cambian Group – sem sjóðurinn hafði fjárfest í, að því er fram kom í umfjöllun Financial Times.

Skömmu áður en evrópski vogunarsjóðurinn festi kaup á samtals rúmlega tveggja milljarða króna hlut í Marel hafði félagið Vogun, sem er í eigu Hvals, fjárfest í Marel fyrir um milljarð króna. Keypti félagið 2,55 milljónir hluta, eða sem nemur tæplega 0,4 prósentu eignarhlut, í Marel um miðjan síðasta mánuð.

Stærsti hluthafi Marel er Eyrir Invest með tæplega 28 prósentu hlut. Þá eiga íslenskir lífeyrissjóðir samanlagt um 38 prósentu hlut. Stjórnendur Marel vinna nú að því að skrá félagið tvihiða í erlenda kauphöll en til skodunar er skráning í Amsterdam, Kaupmannahöfn eða London. Líklegt er að niðurstaðan verði kynnt á aðalfundi í mars.

Marel mun birta uppgjör sitt fyrir árið 2018 eftir lokun markaða á morgun, miðvikudag, en hagfræðideild Landsbankans gerir ráð fyrir því að tekjur félagsins aukist um 42 milljónir evra og verði samtals 1.170 milljónir evra. Þá áætla deildin að EBITDA muni nema samtals 218,2 milljónum evra borið saman við tæplega 192 milljónir evra á árinu 2017. hordur@frettabladid.is

Borgun tapaði rúmlega milljarði

Borgun tapaði rúmlega milljarði króna í fyrra, samkvæmt heimildum Markaðarins. Til samanburðar hagnaðist fyrirtækið um 350 milljónir króna árið 2017 og árið áður nam hagnaður af reglulegri starfsemi um 1,6 milljörðum króna. Það ár hagnaðist Borgun um 6,2 milljarða króna vegna sölu á hlut í Visa Europe.

Sæmundur Sæmundsson, framkvæmdastjóri Borgunar, vildi ekki staðfesta fjárhæðina í samtali við Markaðinn, fyrr en hluthafar hefðu verið upplýstir um gang mála. Hann segir að reksturinn gangi samkvæmt áætlun. Borgun starfi á ólíkum mörkuðum, það standi að

Sæmundur Sæmundsson, framkvæmdastjóri Borgunar.

útgáfu greiðslukorta á Íslandi og sé í færsluhirðingu á Íslandi, í Bretlandi, Króatíu, Ungverjalandi, Tékklandi og Slóvakíu. „Vöxturinn í færsluhirðingu er erlendis,“ segir hann. Markaðshlutdeildin á Íslandi sé 52 prósent.

Sæmundur segir að sex starfsmönnum hafi verið sagt upp um mánaðamótin. Fyrirtækið eigi

í harðri samkeppni og þurfi að straumlinulaga reksturinn.

Fram kom í Markaðnum í síðasta mánuði að Íslandsbanki hafi ákveðið að hefja að nýju söluferli á 63,5 prósentu hlut sínum í Borgun. Alþjóðlega ráðgjafarfyrirtækið Corestar Partners annast sölu. Bankinn fékk Corestar Partners í september 2016 til ráðgjafar við að móta framtíðarstefnu um hlut sinn í Borgun.

Minnihlutaeigendur Borgunar horfa jafnframt til þess að selja hlut sinn í fyrrihuguðu söluferli. Eignarhaldsfélagið Borgun, sem er samlagsfélag í eigu meðal annars Stálskipa og Einars Sveinssonar fjárfestis, á 32,4 prósentu hlut í Borgun. – hæ, hvj

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFEÐLAG 365 miðlar ehf., Kalkofnsvegi 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5000

Ritstjóri Hörður Egiðsson hordur@frettabladid.is

Ábyrgðarmaður Kristín Þorsteinsdóttir

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

TIL SÖLU VERSLUNAR- OG ÞJÓNUSTUFYRIRTÆKI

Verslun ásamt skerpingarverkstæði, sem þjónustað hefur byggingariðnaðinn í 35 ár er til sölu.

Reksturinn er tvískiptur, Innflutningur, sala á sagarblöðum, fræsistöðum og öðrum verkfærum fyrir tré- og málmíðnaðinn annars vegar og hins vegar skerping á sagarblöðum og ýmsum bitverkfærum fyrir einstaklinga og fyrirtæki.

Fyrirtækið hefur ávallt verið leiðandi á sínu sviði og hefur yfir að ráða fullkomnum tölvustýrðum skerpingarvélum fyrir flestar gerðir sagarblaða og verkfæra.

Velta fyrirtækisins var um 40 milljónir á síðasta ári og felast talsverðir stækkunarmöguleikar í auknum innflutningi.

Allur núverandi rekstur er til sölu ásamt vélum, vörubirgðum og viðskiptasamböndum. Í dag starfa tveir starfsmenn hjá fyrirtækinu.

NÁNARI UPPLÝSINGAR Í SÍMA 564 2488 OG skarpur@simnet.is

VINSÆLUSTU LÚXUSBÍLAR Á ÍSLANDI 2018

VOLVO XC60 AWD HANNÆÐUR FYRIR ÞIG

Volvo XC60 AWD er sannarlega einstakur bíll. Hann var valinn heimsbíll ársins 2018 af World Car Awards og öruggasti billinn hjá Euro NCAP árekstrarprófunarstofnuninni. Hann var einnig valinn jeppi ársins 2018 af Bandalagi íslenskra bílblaðamanna og hefur hlotið fjölda annarra verðlauna.

Volvo XC60 AWD er skandinavísk nútímahönnun að innan og utan og sænsk gæðaframleiðsla beint frá Gautaborg sem byggð er á náttúrulegum gæðaefnum sem gera hverja ökuferð að einstakri upplifun.

XC60 AWD dísil verð frá: 7.490.000 kr.
XC60 AWD T8 tengitvinn verð frá: 8.790.000 kr.

VOLVO XC90 AWD OKKAR SÝN Á LÚXUS

Volvo XC90 AWD hefur verið hlaðinn lofi frá því hann kom fyrst á markað sem endurspeglast í meira en 65 alþjóðlegum verðlaunum. Hann var kynntur sumarið 2015 á Íslandi og valinn Bíll ársins á Íslandi 2016 og skömmu síðar Jeppi ársins í Bandaríkjunum. Honum hefur hlotnast fjöldi annarra verðlauna m.a. öruggasti billinn og öruggasti stóri jeppinn af Euro NCAP og hlaut Top Safety Pick af Bandarísku umferðaröryggisstofnuninni (IIHS).

Volvo XC90 AWD er skandinavískur lúxus beint frá Gautaborg hlaðinn búnaði og þægindum.

XC90 AWD dísil verð frá: 8.990.000 kr.
XC90 AWD T8 tengitvinn verð frá: 10.690.000 kr.

VOLVO XC40 AWD TÍMAMÓTABÍLLINN

Það eru breyttir tímar. Meira er ekki lengur allt. Volvo XC40 AWD hefur allt sem þú þarft. Engu er ofaukið. Framúrstefnuleg hönnunin og nýstárleg tæknin gera þennan jeppa alveg einstakan. Svo einstakan að hann var valinn Bíll ársins í Evrópu 2018 og að auki fékk hann fimm stjörnur í árekstrarprófunum Euro NCAP. Skandinavískur lúxus í nýstárlegum búningi.

XC40 AWD dísil verð frá: 6.490.000 kr.
XC40 AWD bensín verð frá: 6.990.000 kr.

**Komdu og skoðuðu þessa vinsælu verðlaunajeppa
í nýjum glæsilegum sýningarsal Volvo að Bíldshöfða 6**

V O L V O

Volvo á Íslandi | Brimborg

volvocars.is

Brimborg Reykjavík | Bíldshöfða 6 | Sími 515 7000 | Brimborg Akureyri | Tryggvabraut 5 | Sími 515 7050

Eignasala Heimavalla gæti tekið fjögur ár

Búist er við því að Heimavöllum verði slitið ef tillaga um afskráningu félagsins úr Kauphöll verður samþykkt. Tafsamt gæti orðið að selja fasteignir félagsins, sér í lagi á Suðurnesjum. Greinandi Capacent segir andstöðu verkalýðsfélaga gagnvart leigufélögum óskiljanlega.

Kristinn
Ingi Jónsson
kristinningi@frettabladid.is

Gert er ráð fyrir því að íbúðaleigu-félagið Heimavellir verði leyst upp og eignir þess seldar í skömmtum ef hluthafar félagsins samþykkja að taka það af hlutabréfamarkaði. Þetta herma heimildir Markaðarins.

Fram kom í máli fulltrúa verðbréfafyrirtækisins Arctic Finance á fundi með hluthöfum Heimavalla að það gæti tekið þrjú til fjögur ár að selja allar eignir leigufélagsins, sem eru um 1.900 talsins, til þess að mögulegt yrði að slíta félaginu. Tímáfrestast er talið að það yrði að selja íbúðir félagsins á Suðurnesjum en þær voru um 840 talsins í lok september í fyrra.

Snorri Jakobsson, greinandi hjá ráðgjafarfyrirtækinu Capacent, segir að ef það kæmi til upplausnar félagsins myndi það draga mjög úr framboði á leiguhúsnæði og stuðla að herra leiguverði. Andstaða verkalýðsfélaga gagnvart leigufélögum líkt og Heimavöllum sé í því ljósi óskiljanleg.

Af samtölum Markaðarins við hluthafa og aðra þá sem þekkja vel til innan Heimavalla að dæma er óvíst hvort margir hluthafar samþykki að ganga að tilboði sem fjárfestingafélagið Sigla og fjárfestingasjóður í rekstri Alfa Framtaks hafa gert í hlutabréfi í leigufélaginu á genginu 1,3 krónur á hlut.

Til samanburðar jafngilti bókfært eigið fé Heimavalla genginu 1,7 í lok þriðja fjórðungs síðasta árs og miðað við nýlegar sölur leigufélagsins á fasteignum í sinni eigu samsvarar upplausnarvirði félagsins gengi í kringum 2. Er það ríflega 50 prósentum herra en gengið í tilboði Siglu og Alfa Framtaks.

Hlutabréfaverð er í Heimavöllum, sem er stærsta íbúðaleigufélag landsins, hefur hækkað um ríflega 2,5 prósent frá því að greint var frá bréfi sem nokkrir stærstu hluthafar félagsins skrifuðu stjórn þess síðasta föstudag en í bréfinu fara hluthafarnir, sem eru félög í eigu Finns Reyrs Stefánssonar, Steinunnar Jónsdóttur og Tómasar Kristjánssonar, fram á að stjórnin boði til hluthafafundar þar sem kosið verði um afskráningu félagsins úr Kauphöll.

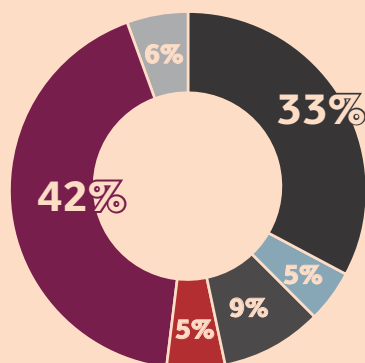
Vilja frekari upplýsingar

Viðmælendur Markaðarins telja nokkuð skorta á að umræddir hluthafar geri markaðinum grein fyrir

Heimavellir voru í maí í fyrra fyrsta íbúðaleigufélagið til þess að fara á hlutabréfamarkað. Stórir hluthafar vilja nú afskrá félagið en þeir telja skráninguna ekki hafa skilað væntum ávinningi fyrir hluthafa og félagið. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

Skipting eignasafns Heimavalla í lok september 2018

■ Höfuðborgarsvæðið
■ Austurland
■ Norðurland
■ Suðurland
■ Suðurnes
■ Vesturland

fyrirætlanum sínum, svo sem um mögulega eignasölu og upplausn félagsins, fari svo að hlutabréf Heimavalla verði tekin úr viðskiptum í Kauphöllinni. Einn viðmælandi bendir þannig á að erfitt sé fyrir hluthafa íbúðaleigufélagsins að taka afstöðu til tilboðsins og tilloðu þeirra um afskráningu fyrr en áform þeirra skýrist frekar.

Af þessum sökum liti óvissa auk þess viðskipti með hlutabréfi

Heimavöllum þessa dagana. Gengi bréfanna stóð í 1,22 krónum á hlut eftir lokun markaða í gær en það fór lægst í 1,08 krónur á hlut í nóvember síðastliðnum. Til samanburðar voru bréfin tekin til viðskipta í Kauphöll á útboðsgenginu 1,39 krónur á hlut í seinni hluta maímánaðar í fyrra.

Forsvarsmenn félaganna Gana, Snæbóls og Klasa, sem eiga samantlagt ríflega 18,9 prósent hlut í Heimavöllum, skrifuðu stjórn félagsins umrætt bréf en þar segir að það sé mat hluthafanna að skráning félagsins hafi ekki skilað væntum ávinningi fyrir hluthafa og félagið.

Einn viðmælandi í hluthafahópi Heimavalla veltir því fyrir sér hvort hluthafarnir hafi fengið fyrirheit frá fasteignafélögum eða öðrum leigufélögum, svo sem Almenna leigufélaginu, um að kaupa hluta af eignasafni Heimavalla í kjölfar afskráningarinnar. Þess má geta að Sigla, sem er í eigu Gana og Snæbóls, er fjórði stærsti hluthafi Regins og þá er Tómas jafnframt stjórnarformaður fasteignafélagsins.

Snorri segir tillöguna um afskráningu ekki hafa komið á óvart. „Eins og við höfum ítrekað bent á er upplausn félagsins í raun eina vitið. Það felast töluverð hagnaðartækifæri í þessu fyrir hluthafa sem geta fengið eignirnar á útsöluverði,“ nefnir hann.

„Staðan er hins vegar að mörgu

leyti ótrúlega sorgleg.“ bætir Snorri við og bendir á að upplausn félagsins muni að öðru óbreyttu draga mjög úr framboði á leiguhúsnæði og stuðla þannig að herra leiguverði. „Leigufélög hafa átt gríðarlega erfitt uppdráttar á Íslandi og ég skil ekki þessa miklu andstöðu verkalýðsfélaga gagnvart þeim. Slik andstaða skilar sér í engu öðru en samdrætti á framboðnu leiguhúsnæði og herra leiguverði. Hvaða hagsmuni eru verkalýðsleiðtogar að verja með því?“

Snorri nefnir einnig að lífeyrisjóðirnir, stærstu fjárfestarnir á íslenskum hlutabréfamarkaði, hafi ekki sýnt Heimavöllum mikinn áhuga. Félagið hafi mögulega ekki hentað þeirra eignasafni vel enda hafi sjóðirnir fremur viljað lána beint til sjóðfélaga á undanföllum árum. Markaðurinn hafi að öðru leyti ekki verið tilbúinn fyrir leigufélagin.

Afskráning rædd í fyrra

Óhætt er að segja að skráning Heimavalla á hlutabréfamarkað hafi valdið vonbrigðum. Hlutabréfin lækkuðu strax í verði á fyrsta viðskiptadegi og náðu sér aldrei á strik eftir það. Verðlækkunin undanfarna mánuði hefur gert það að verkum að bókfært virði eigin fjár leigufélagsins hefur haldist umtalsvert herra en markaðsvirði þess. Nemur munurinn tæplega fimm

Leigufélög hafa átt gríðarlega erfitt uppdráttar á Íslandi og ég skil ekki þessa miklu andstöðu verkalýðsfélaga gagnvart þeim.

Snorri Jakobsson,
greinandi hjá
Capacent

milljörðum króna miðað við bókfært virði eigin fjár Heimavalla í lok septembermánaðar, sem var rúmum 18,7 milljarðar króna, og núverandi markaðsvirði félagsins, sem er um 13,7 milljarðar króna.

Lækkunarhrinin hefur reynt á þolinmæði hluthafa Heimavalla sem keyptu margir hverjir sig fyrst inn í félagið árið 2017 þegar markaðsvirði þess nam meira en 16 milljörðum króna.

Eins og greint hefur verið frá í Markaðinum kom það til tals í hópi stærstu hluthafa Heimavalla strax í kjölfar skráningar leigufélagsins síðasta sumar hvort réttast væri – í ljósi áður nefndrar stöðu – að leysa félagið upp og selja eignir. Var sá möguleiki meðal annars ræddur á hluthafafundi Heimavalla snemmsumars.

Greinendur bentu einnig á þennan möguleika en í verðmati sem ráðgjafarfyrirtækið Capacent sendi frá sér um mitt sumar var tekið fram að „virði eigna félagsins endurspeglast ekki í markaðsverði, ef marka má meðalfermetravæð á starfssvæðum félagsins.“

Því væri ekki óeðlilegt að eigendur félagsins myndu spyrja sig hvort það sé ekki hagstæðast að leysa félagið upp og selja eignir.“

Nokkrir hluthafar lýstu á þessum tíma vilja til þess að skoða þann kost gaumgæfilega en aðrir vildu biða og sjá hvernig reksturinn og hlutabréfaverðið þróaðist. Bundu þeir í því sambandi sérstaklega vonir við að hagstæð endurfjármögnun félagsins yrði til þess fallin að auka tiltrú fjárfesta á félaginu.

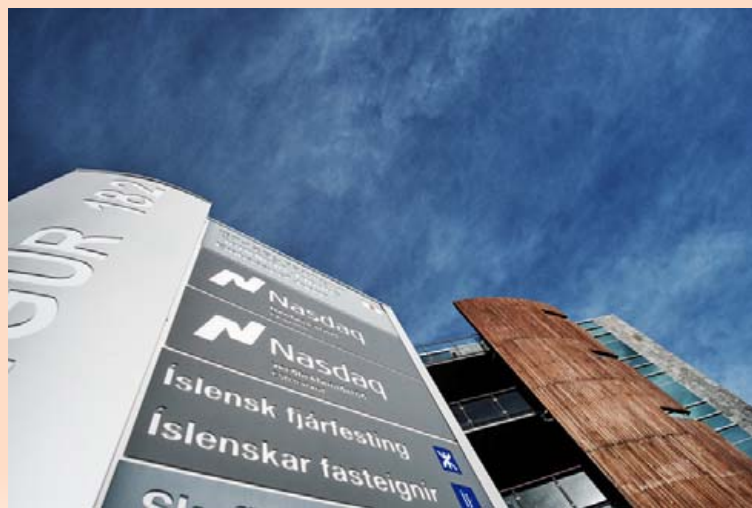
Þá heyrðust einnig þær raddir í hluthafahópnum að ólíklega tækist að hámarka virði eignasafnsins með því að setja allar fasteignir félagsins, hátt í tvö þúsund talsins, á markað. Það myndi leiða til of mikillar framboðsaúkningar á markaði sem hefði þegar sýnt ýmis merki kólnunar.

Fasteignafélögin eru ódýrari en á hinum Norðurlöndunum

Íslensku fasteignafélögin eru töluvert ódýrari en þau á hinum Norðurlöndunum þegar litið er til verðkennitalna. Horft til rekstrarhagnaðar að teknu tilliti til heildarvirðis, það er hlutafjár og skulda, eru íslensku félögin rúmlega 20 prósent ódýrari. Eiginfjárlutfall íslensku fasteignafélaganna er um 32 prósent samanborið við um 50 prósent hjá norrænu fasteignafélögnum. Þetta kemur fram í greiningu Capacent.

Að mati Capacent eru fasteignafélögin vanmetin á markaði. Markaðsgengi Reita er 72,8 en Capacent metur það á 96 krónur á hlut, gengi Eikar er 8,55 á markaði en verðmatsgengið er 11,3 og markaðsgengi Regins er 21,5 en verðmatið hljóðar upp á 25,3.

Af fasteignafélögnum þremur í

Reitir greiða hæstu fasteignagjöldin í Kauphöllinni. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

20%

óðyrari eru íslensku fasteignafélögin en þau norrænu

Kauphöll á sviði atvinnuhúsnæðis er Eik með hæsta leiguarðsemi. Meðal-leiguarðsemi Eikar frá árinu 2014 hefur verið 6,4 prósent, Reita 5,8 prósent og Regins um 5,7 prósent. Leiguarðsemi félaganna hefur lækkað á undanföllum árum, einkum vegna hærri fasteignagjalda, að því er fram kemur í greiningunni.

Leigutekjur Reita greiða hraðast upp virði fjárfestingareigna eða á 12,2 árum, það tekur 12,6 ár hjá Eik og 14,6

ár hjá Regin. Út frá þessu má draga þá ályktun að hæst leiga sé greidd að meðaltali af eignum Reita miðað við undirliggjandi verðmæti eignanna. „Hér verður þó að hafa í huga að 10 prósent tekna Eikar eru af hótellekstri og teljast ekki til leigutekna. Einhverjum þykir ef til vil skrytið að Reitir hafi hagstæðasta leigumargfaldarann þegar leiguarðsemi félagsins er mun lægri en Eikar. Ástæða þess virðist liggja í hærri rekstrar-kostnaði Reita. Hér vegur þungt að fasteignagjöld Reita af fasteignamati eru hæst meðal fasteignafélaganna og hærri en hjá Eik,“ segir í greiningunni. Samkvæmt útreikningum Capacent er virði yfirfæranlegs skattalegs taps hjá Reitum 5,3 milljarðar króna, 1,4 milljarðar hjá Eik og 0,5 milljarðar hjá Regin. – hvj

STAFRÆNA BYLTINGIN HELDUR ÁFRAM

REYKJAVÍK INTERNET MARKETING CONFERENCE

RIMC, ráðstefna um stafræna
markaðssetningu, verður haldin
í 16. sinn þann **5. apríl** nk. á Grand
Hótel Reykjavík.

Fyrirlesarar sýna dæmi um hvernig netið hefur
breytt öllu markaðsstarfi og það sem hæst ber í
stafrænni markaðssetningu, hvort sem það snýr
að heimi snjalltækja, samfélagsmiðla, leitarvéla
eða annarra stafrænna markaðsleiða.

**Uppselt hefur verið á RIMC ráðstefnuna ár eftir ár.
Misstu ekki af þessu tækifæri og tryggðu þér miða
í tíma.**

Níu frábærir fyrirlesarar með fjölbreytta
þekkingu og reynslu úr faginu.

Aðalfyrirlesararnir fjórir koma frá **Legó**,
Ikea, **Google** og **Shopify**.

Forsöluverð til 10. febrúar: 29.900 kr.

Luis Navarrete Gómez

Hana Abaza

Krista Seiden

Arnoldo Cabrera

Upplýsingar og miðasala á RIMC.is

Höfuðstöðvar líklega fluttar til Ameríku

Bandaríkin eru stærsti markaður Tempo og stærsti hluthafinn er þaðan. Munu áfram reka dótturfélög í Reykjavík og Montreal í Kanada. Starfsmönnum í Montreal hefur fjölgað hratt vegna styrkingar krónu en þar eru laun lægri. Þar eru margir háskólar og greiðari aðgangur að starfskröftum.

Helgi Vífill
Júliússon
helgivi@frettabladid.is

Það er mjög líklegt að höfuðstöðvar Tempo verði fluttar til Bandaríkjanna. Þar er okkar stærsti markaður og eigendur meirihluta félagsins eru í Los Angeles. Við munum áfram reka öflug dótturfélög í Reykjavík og Montreal í Kanada,“ segir Ágúst Einarsson, framkvæmdastjóri Tempo, í samtali við Markaðinn.

Fjárfestingafélagið Diversis Capital keypti 55 prósent hlut í Tempo af Origo, sem áður átti hugbúnaðar-fyrirtækið að fullu, í nóvember fyrir 34,5 milljónir dollara, jafnvirði 4,2 milljarða króna. Eigendurnir munu sameiginlega leggja Tempo til tveir milljónir dollara, jafnvirði 241 milljónar króna. Jafnframt hafa þeir lýst yfir vilja til að styðja við innri og ytri vöxt félagsins á næstu árum, eftir því sem tækifæri gefast. Diversis Capital tilefnir þrjá í stjórn Tempo en Origo tvo.

„Þeir fara með meirihluta í félaginu og vinna mjög náið með okkur á mörgum sviðum. Þeir horfa til tækifæra í innri vexti – við teljum að hann verði áfram um 30-35 prósent á ári – og mögulega að yfirtaka önnur fyrirtæki. Við fáum stuðning til að hrada vextinum enn frekar en verið hefur,“ segir Ágúst.

Origo leitaði að meðfjárfesti í tvö ár og hitti Ágúst yfir 100 fjárfestinga-sjóði staðsetta í Evrópu og Bandaríkjunum í því skyni. „Hugmyndin var að sjóðurinn væri ekki of stór til þess að við myndum fá næga athygli og stuðning frá honum. Sjóðurinn þurfti að vera sérhæfður á þeirri syllu sem við störfum á og hafa sýnt fram á góðan árangur. Síðast en ekki síst þurfti starfsfólk okkar og þeirra að smella saman. Þetta allt fengum við frá Diversis Capital. Við erum stærsta fjárfesting þeirra og þeir eru afar áhugasamir um reksturinn,“ segir hann.

„Reksturinn á síðasta ári var alveg frábær. Hann hefur aldrei verið eins góður,“ segir Ágúst Einarsson, framkvæmdastjóri Tempo. FRÉTTABLAÐID/ANTON BRINK

Þeir horfa til tækifæra í innri vexti – við teljum að hann verði áfram um 30-35 prósent á ári – og mögulega að yfirtaka önnur fyrirtæki.

Tíu ára saga

Ágúst segir að fyrir tíu árum hafi fámenn teymi innan TM Software, sem var í eigu Nýherja og sameinaðist síðar í Origo, smíðað einfaldan hugbúnað til að sinna tímaskráningum sem fyrst og fremst hafi verið notaður af starfsmönnum. „Við fórum síðar að skima eftir tækifærum og höfum samstarf við Atlassian. Þeirra hugbúnaður, sem snýr að vinnu- og verkefnastjórnun, er í skýinu. Önnur hugbúnaðarfyrirtæki geta þróað viðbætur, eins og við höfum gert.

Á þeim tíma var Atlassian lítið og ungt fyrirtæki en veltan hefur vaxið um 40-50 prósent á hverju ári og við höfum fylgt þeim vexti. Tekjur Tempo hafa vaxið um 30-35 prósent á ári. Þær hafa vaxið úr engu í að vera 22 milljónir dollara, jafnvirði 2,6 milljarða króna, á síðasta

ári. Starfsmenn eru orðnir rúmlega 100 í þremur löndum.

Nær alla tekjurnar eða 99 prósent koma erlendis frá en við erum með 13 þúsund viðskiptavinum. Atlassian er með með 134 þúsund viðskiptavinum en þar af eru 65 þúsund sem nota Jira og geta þar af leiðandi notað okkar hugbúnað.

Á undanförunum tveimur árum höfum við verið að undirbúa að tengjast fleiri kerfum á borð við Jira til að vaxa enn frekar. Það eru færri en tíu slík kerfi sem rökrétt væri fyrir okkur að vera í. Við endurskrifuðum vöruna fyrir Amazon Web Services (AWS) og getum því auðveldlega sótt í önnur kerfi sem eru í skýinu.“

Keyptu lítið fyrirtæki í Montreal Hefur Tempo áður ráðist í yfirtöku?

„Við yfirtökum lítið fyrirtæki í Montreal í Kanada fyrir þremur árum. Það var grunnurinn að uppbyggingunni þar í landi. Starfsmenn þar eru orðnir um 50.“

Til hvernig fyrirtækja er horft varðandi yfirtöku?

„Þrjár tegundir fyrirtækja koma til greina. Í fyrsta lagi fyrirtæki sem myndi auka markaðshlutdeild okkar hjá Jira. Í öðru lagi fyrirtæki sem myndi hrada vegferð okkar við

að byggja upp viðskipti í öðru kerfi því þá þurfum við ekki að byrja frá grunni. Í þriðja lagi kemur til greina að kaupa áhugaverða gervigreindartækni sem eykur sjálfvirkni.“

Er engin hættu á að Atlassian hætti að vaxa svona hratt?

„Atlassian er metið af rannsóknarfyrirtækjum það allra besta í þessum geira. Um er að ræða nýja kynslóð af hugbúnaði í skýinu sem skákar keppinautnum. Við höfum mikla trú á áframhaldandi vexti hjá þeim.“

Nánast hundaheppni

Var það ígrunduðuð stefnumiðuð ákvörðun að hefja samstarf við Atlassian eða hundaheppni?

„Það má alveg segja að þetta hafi nánast verið hundaheppni. Fyrir tíu árum var Atlassian lítið fyrirtæki frá Ástralíu en okkur þótti varan spennandi. Það hefur verið frábært að vinna með þeim. Þeim vegnar vel og eiga meðal annars hlut í og eru í nánú samstarfi við Slack sem margir þekkja.“ Slack er spjallforrit fyrir vinnustaði og er metið á 767 milljarða króna.

Hvernig hefur rekstur Tempo gengið samhliða miklum vexti?

„Reksturinn á síðasta ári var alveg frábær. Hann hefur aldrei verið eins góður. Ég vil ekki gefa upp hver

hagnaðurinn var en EBITDA, hagnaður fyrir fjármagnsliði, afskriftir og skatta, sem hlutfall af tekjum var um tíu prósent.“

Hver er lykullinn að því?

„Við höfum verið varkár þegar kemur að vextinum og gætt þess að ráða ekki starfsfólk nema trygggt sé að auknar tekjur séu handan við hornið. Auk þess hefur okkur auðnast að velja réttu verkefnum sem hafa skilað góðri afkomu.“

Krónan er sterk og laun hér á landi eru há, hefur ekki reynst dýrt að hafa Íslendinga á launaskrá í alþjóðlegri samkeppni?

„Þetta var erfitt á árinu 2017 en krónan hefur veikst að undanförunum sem hefur bætt stöðuna. En það er einmitt ástæðan fyrir því að starfsmönnum hefur fjölgað hratt í Montreal. Þar kostar minna að framfleyta fjölskyldu og launin eru lægri. Því til viðbótar eru þar margir háskólar og því er greiður aðgangur að öflugum starfsfólki á meðan það er harðar barist um starfsfólk á Íslandi.“

Aðspurður segir Ágúst að í Kanada fái 25 prósent endurgreiðsla af kostnaði við rannsóknir og þróun án þaks en hérlendis sé hlutfallið 20 prósent og þak. Fyrir liggur frumvarp um að hækka þakið í 600 milljónir úr 300 milljónum króna.

Greinendur spá að Ícelandair verði rekið með sex milljarða tapi

Að meðaltali vænta greinendur þess að Ícelandair Group verði rekið með 49,5 milljóna dollara tapi, jafnvirði sex milljarða króna, á fjórða ársfjórðungi. Það er 9,5 milljónum dollara, jafnvirði 1,1 milljarða króna, meira tap en á sama tíma fyrir ári. Arion banki spáir því að tapið muni nema 51,4 milljónum dollara en IFS og Landsbankinn eru samstigi og reikna með 48,6 milljóna dollara tapi. Ícelandair Group mun birta afkomu sína á fimmtudag.

Að meðaltali er reiknað með að tekjur fyrirtækisins aukist um 9,6 prósent á milli ára á fjórðungnum og þær muni nema 320 milljónum dollara.

Að meðaltali reikna greinendur með að EBITDA, afkoma fyrir fjár-

9,6%

tekjuvöxtur á milli ára er það sem greinendur reikna með.

magnsliði, afskriftir og skatta, verði neikvæð um 23,8 milljónir dollara. Til samanburðar var EBITDA félagsins neikvæð um 16,9 milljónir dollara á sama tíma fyrir ári. Arion er svartsýnastur og reiknar með að tapið á þann mælikvarða verði 23,6 milljónir dollara en Landsbankinn er bjartsýnastur og gerir ráð fyrir 22,8 milljóna dollara tapi. IFS spáir því að EBITDA verði neikvæð um 25,1 milljón dollara. – hvj

Korta ræður tvo stjórnendur

Korta hefur ráðið tvo stjórnendur. Sigtryggur A. Árnason tók við sem framkvæmdastjóri upplýsingatækni og Andrea R. Þorlákssdóttir hefur verið ráðin sem forstöðumaður áhættustýringar, samkvæmt upplýsingum frá fyrirtækinu.

Sigtryggur hefur 20 ára reynslu úr hugbúnaðargeiranum meðal annars við að leiða hugbúnaðararkitektúr, tæknilega sýn fyrirtækja og teymi í fjölþjóðlegu umhverfi. Hann var áður framkvæmdastjóri yfir R&D og hugbúnaðararkitekt á heildarlausn Novomatic Lottery Solutions (NLS) þar sem hann leiddi innleiðingu nýrrar tækni og betrubætur á hugbúnaði NLS. Áður tók hann þátt í að leiða þróun hugbúnaðar fyrir Landsbankann í Lúxemborg og OZ.

» Kvika banki er stærsti einstaki hluthafi Korta með yfir 50 prósent eignarhlut.

Andrea hefur mikla reynslu af greiðslumiðlun eftir að hafa starfað hjá Borgun í yfir 17 ár. Eftir að hafa byrjað í þjónustu við viðskiptavinum, vann Andrea í endurkröfudeild áður en hún flutti sig yfir í að þróa ferla fyrir erlend netviðskipti hjá Borgun. Síðustu átta

ár hefur hún einblint á áhættustýringu og eftirlit með seljendum, búið til og þróað ferla ásamt því að starfa að innleiðingu nýrra eftirlitskerfa.

Jakob Már Ásmundsson, fyrrverandi forstjóri Straums fjárfestingarbanka, var ráðinn forstjóri færsluhirðingar-fyrirtækisins í desember. Samhliða var hlutfé fyrirtækisins aukið um 1.050 milljónir króna. Forstjórinn lagði til um 80 milljónir króna. Kvika banki er stærsti einstaki hluthafi félagsins með yfir 50 prósent eignarhlut. – hvj

Andrea R. Þorlákssdóttir.

Sigtryggur A. Árnason.

Þú finnur draumastarfið á

Job.is

Sölu- og markaðsstörf

Heilbrigðisþjónusta

Iðnaðarmenn

Upplýsingatækni

Verslun og þjónusta

Veitingastaðir

Kennsla

Ferðapjónusta

Stjórnendur

**GLÆNÝ OG
FERSK STÖRF
Í HVERRI VIKU**

Job.is

Páll Gunnar hefur áhyggjur af því að orðræða um að geðþótti liggi að baki ákvörðunum Samkeppniseftirlitsins sé til þess gerð að fæla fyrirtæki frá því að hafa samskipti við SKE. FRÉTTABLAÐID/EYÞÓR

Hlutverkið ekki fallið til vinsælda

Samkeppniseftirlitið tók veigamiklar ákvarðanir í samrunamálum á síðasta ári. Páll Gunnar Pálsson, forstjóri eftirlitsins, segir stofnunina oft vera vettvang á taka um ólíka hagsmuni. Erlend samkeppnisyfirvöld fylgdust vel með samrunaáformum Icelandair og WOW air.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Síðustu tvö ár hefur verið afar mikið að gera í samrunamálum, ekki einvörðungu hvað varðar fjölda mála heldur einnig umfang. Allmargir þessara samruna hafa varðað aukna samþjöppun og á mikilvægum mörkuðum. Í slíkum tilvikum skiptir miklu máli að standa vörð um samkeppni og hagsmuni almennings,“ segir Páll Gunnar Pálsson, forstjóri Samkeppniseftirlitsins, í samtali við Markaðinn. Vísar hann meðal annars til þeirra stóru samruna á smásölumarkaði sem Samkeppniseftirlitið samþykkti í fyrra með ströngum skilyrðum.

Skemmst er þó að minnst þess þegar tilkynnt var um fyrirhugaða yfirtöku Icelandair á WOW air í byrjun nóvember. Samruninn var umfangsmikill og flókinn, og tíminn var naumur.

„Erfiðleikar í flugrekstri íslensku flugfélaganna, sér í lagi hjá WOW air, kölluðu á mjög skjót viðbrögð og Samkeppniseftirlitið brást mjög skjótt við. Nær öllum öðrum verkefnum var ýtt til hliðar og gagnaöflun gekk greiðlega svo rannsóknin var langt á veg komin þegar fyrirtækin hættu við,“ segir Páll Gunnar.

Samrunaáform íslensku flugfélaganna vörðuðu ekki einungis íslensk yfirvöld. „Sameiningin hefði haft talsvert vægi á nokkrum

Finna má betri útfærslur á viðmiðum

Samkeppniseftirlitið fær fjölda mála á hverju ári á sitt borð enda ber að tilkynna um samruna ef farið er yfir ákveðin viðmið. Sem stendur þarf að tilkynna um samruna ef samanlögð heildarvelta er 2 milljarðar eða ef hið minnsta tvö fyrirtæki eru með 200 milljóna króna veltu. Þessum viðmiðum var síðast breytt árið 2008 en Páll Gunnar segist opin fyrir því að finna betri útfærslur til að Samkeppniseftirlitið geti einbeitt sér að stærri málum. „Það er eðlilegt að huga reglulega að því hvort þetta séu réttu veltumörkin eða ekki. Samkeppnis-

eftirlitið setur sig ekki upp á móti því að veltumörkin séu hækkuð svo fremi sem almannahagsmuna sé gætt. Keppikeflið hlýtur að vera að tryggja almannahagsmuni með sem skilvirkustum hætti. Staðreyndin er sú að það eru dæmi um markaði sem skipta heilmiklu máli fyrir almennig en eru kannski ekki veltumiklir. Öðru hvoru koma slík mál á okkar borð. Ef veltumörk eru hækkuð þarf að tryggja að eftirlitið geti a.m.k. brugðist við slíkum aðstæðum með því að kalla eftir samrunatilkynningu.“

runa samþykktan án íhlutunar.“

Vilja ekki stýra mörkuðum

Rannsókn samruna gengur þannig fyrir sig að Samkeppniseftirlitið hefur rannsókn eftir að fyrirtækin sem eiga í hlut senda inn tilkynningu með tilheyrandi gögnum og að sögn Páls Gunnars er gríðarlega mikilvægt að vandað sé til verka þegar samruninn er tilkynntur. Það geti oft ráðið úrslitum um hversu skjótt sé leyst úr málinu.

„Það hendir of oft að samrunatilkynningin sé ekki fullnægjandi. Það er slæmt fyrir meðferð málsins, ekki síst í stærri málum,“ segir hann. „Við ætlum okkur að draga lærdóm af undanfarinni samrunahrinu með það í huga að skýra ferla okkar og

kröfur sem eru settar á samrunaáðila til þess að greiða fyrir meðferð málanna.“

Þá segir Páll Gunnar að samrunaáðilar geti snúið sér til Samkeppniseftirlitsins áður en tilkynningin er send. Það geti oft verið gagnlegt til þess að unnt sé að ræða málin og auðvelda málsmeðferðina í framhaldinu. Upphafsskrefin skipti miklu máli.

Í framhaldi af samrunatilkynningunni hefur Samkeppniseftirlitið 25 virka daga til að meta hvort ástæða sé til frekari rannsóknar. Ef sú er raunin er II. fasi rannsóknar virkjaður og hefur eftirlitið 70 virka daga til að komast að endanlegri niðurstöðu. Telji eftirlitið líkur á að samruninn skaði samkeppni er frummatið um það sett fram í andmælaskjali og samrunaáðilum þannig gefið tækifæri til að bregðast við frummatinu.

„Eftir það eru í flestum tilvikum komin fram fullnægjandi gögn í málinu sem gerir eftirlitinu kleift að taka ákvörðun. Í öllu þessu ferli hafa samrunaáðilarnir kost á því, annað hvort strax í upphafi eða síðar, að koma fram með tillögur að skilyrðum sem fela í sér að samrunaáðilarnir skuldbinda sig til ákveðinna aðgerða sem koma eiga í veg fyrir samkeppnishindranir vegna samrunans,“ segir Páll Gunnar.

Sem kunnugt er birtir Samkeppniseftirlitið ákvarðanir í tveimur stórum samrunamálum á árinu. Annars vegar vegna samruna Haga og Olís, og hins vegar N1 og Festar. Báðum samrunamálum lauk með

Það er vandfundin stofnun í íslensku stjórnkerfi sem þarf að standa skil gjörða sinna með sama hætti og Samkeppniseftirlitið

þeim hætti að fyrirtækjunum voru sett ströng viðtæk skilyrði um sölu á eignum og um háttsemi félaganna. Samkeppniseftirlitið leggur áherslu á það að tillögur um slík skilyrði komi frá samrunaáðilunum sjálfum.

„Samkeppniseftirlitið vill ekki stýra mörkuðum. Við reynum hins vegar að útskýra helstu ályktanir okkar þegar þær verða til og þau áhyggjuefni sem við okkur blasa. Það er síðan hlutverk samrunaáðila að leggja fram tillögur að úrlausnum svo að samruninn geti gengið fram. Það er einfaldlega þannig að það er ekki gott þegar opinber stofnun tekur stjórn á atburðarás í atvinnulífinu. Ég held að fæstum hugnist það þegar upp er staðið. Betra er að fyrirtækin sem eiga í hlut greiði sem kostur er úr málinu,“ segir Páll Gunnar.

„Þegar ferlinu er lokið tekur maður stundum eftir kvörtunum um að gott hefði verið að vita fyrr

hvernig sáttatillögurnar ættu að vera. En það er býsna meinlegur misskilningur á ferlinu. Það á ekki að vera hlutverk Samkeppniseftirlitsins að segja fyrirtækjum að selja þetta eða selja hitt og á endanum kemur kannski í ljós að viðskiptin standa ekki undir sér. Samruna- aðilar þurfa sjálfir að móta skilyrðin.“

Eftirlitið oft vettvangur átaka

Á síðasta ári lét Páll Gunnar þau orð falla að forstjórastaðan hjá Samkeppniseftirlitinu væri ekki til vinsælda fallin. Spurður um frekari útskýringar segir hann að málin sem eftirlitið fær á sitt borð séu oft þess eðlis að miklir fjárhagslegir hagsmunir séu undir.

„Það er oft mikil undirliggjandi hagsmunabaráttan innan atvinnulífsins sem litur stundum út eins og barátta milli Samkeppniseftirlitsins og atvinnulífsins. Þegar nánar er skoðað þá eru hagsmunir í atvinnulífinu ekki einsleitir. Stór og rótgróin fyrirtæki vilja skapa hluthöfum sínum eins góðan arð og kostur er, en síðan er flóra af öðrum nýjum og smærri fyrirtækjum sem oft telja sig mæta samkeppnishindrunum vegna hinna stóru. Samkeppniseftirlitið verður oft vettvangur átaka um ólíka hagsmuni þessara fyrirtækja. Það hlutverk er augljóslega ekki til vinsælda fallið.“ segir Páll Gunnar.

„Þegar ég segi að við séum ekki vinsæl þá er ég alls ekki að kveinka mér undan því. Oftast nær fer þetta vel fram þó að stundum finnst manni að samtök í atvinnulífinu gangi býsna hart fram og stilli sér upp aðeins of nálægt einstökum málum á meðan þau eru til rannsóknar. Manni þætti kannski að betur færi á að samtökin létu fyrirtækin, sérstaklega þau stærri, um að reka sín mál.“

Eins og þú nefnir eru oft miklir fjárhagslegir hagsmunir í samrunamálum. Hafa komið upp mál þar sem haft er í hótunum við starfsmenn Samkeppniseftirlitsins eða þeim boðnar mútugreiðslur?

„Nei, ég held að Samkeppniseftirlitið hafi það orðspor að menn vita að það mun ekki ganga. En stundum tekur maður eftir að það er lagður þrýstingur með öðrum hætti, ekki bara á Samkeppniseftirlitið heldur einnig á löggjafann, hvað varðar þær lagaheimildir sem Samkeppniseftirlitið hefur og svo framvegis.“

Þá vikur víðtalinu að heimild Samkeppniseftirlitsins til að skjóta úrskurðum áfrýjunarnefndar samkeppnismála til dómstóla. Samtök atvinnulífsins hafa gagnrýnt þessa heimild og segja hana nánast einsdæmi í íslenskri stjórnsýslu. Það sé óviðunandi fyrir fyrirtæki að þurfa að verjast málflutningi Samkeppniseftirlitsins fyrir dómi með tilheyrandi kostnaði þrátt fyrir að hafa fengið endanlega og jákvæða niðurstöðu á stjórnsýslustigi.

„Þetta er einmitt eitt dæmið um hagsmunabaráttu af því tagi sem ég nefndi áður og um þann þrýsting sem er stundum lagður á stjórnvöld. Þessi heimild var lögfest árið 2011, en fram að því hafði Samkeppniseftirlitið ekki kost á því að bera úrskurði áfrýjunarnefndar undir dómstóla heldur var það einvörðungu fyrirtækið, sem hafði oft á tíðum sætt íhlutun Samkeppniseftirlitsins, sem gat farið áfram með málið fyrir dómstóla. Þetta skapaði ójafnvægi í meðferð samkeppnismála og dró úr réttaröryggi almennings, einfaldlega vegna þess að eftirlitið átti þess ekki fullan kost að reka hagsmuni almennings fyrir dómstólum.“

Páll Gunnar segir að nokkur dæmi séu um að önnur stjórnvöld hafi sambærilega heimild. Samkeppniseftirlitið hafi hins vegar beitt þessari heimild með varfærnislegum hætti. Henni sé einvörðungu beitt í mikilvægum og fordæmisgefandi málum. „Þessi heimild snýst fyrst og fremst um að almannahagsmunir séu virtir að jöfnu við hagsmuni fyrirtækjanna sem í hlut eiga. Einungis þannig verður til umhverfi þar sem samkeppnisrétturinn fær

Samruni N1 og Festar, sem rekur Krónuna, var samþykktur með ströngum skilyrðum, meðal annars um sölu eigna.

Það er ekki gott þegar opinber stofnun tekur stjórn á atburðarrás í atvinnulífinu

að þróast með eðlilegum hætti fyrir dómstólum. Það er mjög mikilvægt að fá fullnaðarúrlausn dómstóla í mörgum málum.“

Hefur áhyggjur af orðræðunni

Stundum hefur verið gefið í skyn, ýmist með beinum eða óbeinum hætti, að óskynsamlegt sé fyrir fjárfesta eða stjórnendur að gagnrýna Samkeppniseftirlitið vegna þess að það geti komið í bakið á fyrirtækinu þegar mál þess kemur á borð eftirlitsins. Hvernig bregstu við ummælum af þessu tagi?

„Ef þú horfir á söguna sést að fyrirtæki og stjórnendur þeirra hafa verið algjörlega óhrædd við að gagnrýna Samkeppniseftirlitið. Aukinheldur hafa verið settir upp verkferlar, m.a. að erlendra fyrirmynd, sem gera það að verkum að andmælaréttur fyrirtækja er virtur með óvenjulega ýtarlegum hætti í þessum málaflokki, miðað við aðra málaflokka. Til dæmis með útgáfu sérstaks andmælaskjals til að tryggja það að aðilar geti tjáð sig, kæruleið til áfrýjunarnefndar o.s.frv.“ segir Páll Gunnar.

„Það er vandfundin stofnun í íslensku stjórnkerfi sem þarf að standa skil gjörða sinna með sama hætti og Samkeppniseftirlitið og þetta útilokar það að stjórnendur stofnunarinnar stundi einhverjara bolarbrögð. Það er einfaldlega ekkert svigrúm til þess,“ segir Páll Gunnar.

Hann hefur áhyggjur af því að orðræða um að geðþótti liggi að baki ákvörðunum Samkeppniseftirlitsins sé til þess gerð að fæla fyrirtæki frá því að hafa samskipti við eftirlitið. Ýmsum kunni að hugnast að einangra stofnunina frá atvinnulífinu. „Samkeppniseftirlitið vill þvert á móti eiga í góðum samskiptum við atvinnulífið. Okkar dyr standa opnar fyrir þá sem vilja ræða við okkur og svo verður áfram.“

Stóraukin netverslun hefur og mun áfram gjörbreyta neysluhegðun fólks. Það felur í sér miklar áskoranir fyrir smásölumarkaðinn. Samkeppniseftirlitið hefur verið gagnrýnt fyrir að taka ekki nógu mikild tillit til þeirra markaðsbreytinga sem hafa ört átt sér stað á síðustu árum. Páll segir að eftirlitið sé óhrætt við að breyta fyrri afstöðu sinni ef leitt er í ljós að breytingar hafi orðið á mörkuðum.

„Fyrirtæki sem eru í samrunaferli halda því oft til haga að markaðir séu að breytast. Að það sé til að mynda miklu meira aðhald frá netverslun. Þetta eru gild sjónarmið sem Samkeppniseftirlitið þarf að skoða í hverju máli fyrir sig. Eftirlitið tekur að sjálfsögðu tillit til sjónarmiða af þessu tagi þegar forsendur eru til þess,“ segir Páll Gunnar.

„Það er stundum þannig að aðstæður hafa breyst og Samkeppniseftirlitið breytir afstöðu sinni. En stundum sýnir rannsókn málsins að það hefur ekki orðið sú breyting sem aðilar málsins héldu fram. Það er hins vegar eðlilegt að gera þá kröfu til Samkeppniseftirlitsins að hafa vakandi auga fyrir breytingum en hlutverk okkar er að komast að réttari niðurstöðu á þeim tíma sem afstaðan er tekin. Ef breytingar hafa ekki enn orðið þá er ekki hægt að atlast til þess að Samkeppniseftirlitið breyti fyrri afstöðu.“

Þrýstingur á samþjöppun

Þú tókst við störfum sem forstjóri Samkeppniseftirlitsins árið 2005. Hefur samkeppnislandslagið breyst mikið síðan þá?

Draga úr óþarfri regluþyrði

Á næstu misserum munu íslensk stjórnvöld í samstarfi við Efnahags- og framfarastofnunina OECD framkvæma samkeppnismat á ferðaþjónustu og byggingariðnaði. Samkeppnismatið hefur þann tilgang að greina og meta regluverk með tilliti til þess hvort það kunni að hamla samkeppni. Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið mun hafa umsjón með verkefninu í samvinnu við Samkeppniseftirlitið. „Þetta er aðferð til að greina hvort gildandi reglur og lög, eða þau sem eru í undirbúningi, hafa skaðleg áhrif á samkeppni. Ef sú er raunin er leitað leiða til að finna aðrar hagfelldari útfærslur. Aðferðafræðin hefur reynst vel í mörgum löndum, en Ástralíu hafa t.d. beitt þessari aðferð um langt skeið og telja að hún sé einn grunnur hagsældar þar landi,“ segir Páll Gunnar.

„Samkeppnismatið er m.a. til þess fallið að draga úr óþarfri regluþyrði sem er slævandi fyrir samkeppni og getur skapað hindranir fyrir nýja aðila til að koma inn á markaði.“ Þá telur Páll Gunnar að samkeppnismatið hafi beina skírskotun í umræðuna um kjarasamninga þar sem eitt keppikeflið er að draga úr kostnaði við byggingu á húsnæði.

„Já, ýmislegt hefur breyst til betri vegar á mörgum sviðum. Það hefur t.d. tekist að ryðja úr vegi ýmsum aðgangshindrunum á mikilvægum mörkuðum, eins og á fjarskiptamarkaði, flugmarkaði, fjármálamarkaði, smásölu á lyfjum o.fl. En samkeppnismál eru stöðugt viðfangsefni. Það er ekki þess að vænta að við verðum einhvern tímann komin á þann stað að Samkeppniseftirlitið verði óþarft. Þetta er lítið land þar sem miklir hagsmunir eru undir og fáir keppinautar á mörgum mikilvægum mörkuðum. Enn er talsvert í land að neytendur njóti ávaxta virkrar samkeppni með fullnægjandi hætti,“ segir Páll Gunnar. Þá tekur hann fram að virk samkeppnismál séu ekki einkamála Samkeppniseftirlitsins.

„Það þurfa margir fleiri að koma að því að stuðla að virkri samkeppni. Önnur stjórnvöld þurfa að koma að þessum málaflokki, og einnig fyrirtækin sjálf og samtök þeirra. Þau bera mikla ábyrgð á því að skapa eins góða samkeppnismenningu og unnt er. Það er víða óunnid verk í því.“

Hefurðu fundið fyrir auknum þrýstingi á samþjöppun á síðustu árum?

„Það hefur verið heilmikill þrýst-

Stundum finnst manni að samtök í atvinnulífinu gangi býsna hart fram og stilli sér upp aðeins of nálægt einstökum málum

ingur á að leyfa samruna og einnig á að Samkeppniseftirlitið heimili samstarf keppinauta til að skapa meiri stærðarhagkvæmni. Við getum t.d. nefnt fjármálamarkaðinn í því sambandi. Það er skiljanlegt að fyrirtæki í litlu hagkerfi sem upplifa sig lítil á alþjóðavettvangi leitist við að ná meiri stærðarhagkvæmni. Þá er hlutverk Samkeppniseftirlitsins að komast að niðurstöðu um að hvaða marki samstarfið sé skynsamlegt fyrir almannahagsmuni og að hvaða marki það geti skaðað samkeppni.“

Hefur Samkeppniseftirlitið verið mótfallid sameiginlegri nýtingu á innviðum í fjármálakerfinu?

„Staðreyndin er sú að bankarnir eiga nú þegar í talsverðu samstarfi og Samkeppniseftirlitið hefur að mörgu leyti greitt götu þess. Reiknistofa bankanna er glögg dæmi um það og nýjasta dæmið er að Samkeppniseftirlitið veitti bönkunum undanþágu frá samkeppnislögum til að reka sameiginlegt seðlaver. Það er hins vegar gríðarlega mikilvægt að samstarf af þessu tagi slævi ekki samkeppni milli bankanna. Mín tilfinning er sú að þegar fyrirtæki vilja ná meiri stærðarhagkvæmni með auknu samstarfi liggi vandinn ekki hjá Samkeppniseftirlitinu heldur í því að finna ásættanlegar lausnir,“ segir Páll Gunnar og bætir við að bankarnir hafi ekki alltaf sömu sýn á samstarf.

„Það er mikilvægt að hafa í huga að bankarnir hafa í sumum tilfellum ólíka styrkleika. Einn banki er betri á einu sviði en annar. Þeir hafa því oft mismikinn hag af því að hefja samstarf. Þetta snýst ekki bara um samkeppnisreglurnar eða afstöðu Samkeppniseftirlitsins, heldur ekki síður um eðlilega hvata í samkeppni. Bankarnir vilja því hver um sig gera betur en hinir og sjá þá ekki hag sinn í að fara í samstarf.“

Hver er afstaða Samkeppniseftirlitsins til hins víðtæka eignarhalds lífeyrissjóðanna sem eiga í sumum tilvikum töluverðan hlut í keppinautum á sama markaði?

„Þessa þróun má m.a. rekja til þess að bankarnir þurftu að losa sig við miklar eignir eftir hrun og lífeyrissjóðirnir höfðu aðeins kost á því að fjárfesta innanlands. Við vöktum snemma máls á því að þessi þróun gæti orðið óheppileg fyrir samkeppni hér á landi, þ.e.a.s. að hópur stofnanafjárffesta, sem eru oft á tíðum lífeyrissjóðir, ættu veigamikinn hlut í fleiri en einum keppinaut á sama markaði. Það hafa vaknað spurningar um hvort taka þurfi á þessu á grundvelli samkeppnislaga og eitt af því sem Samkeppniseftirlitið hefur gert er að taka þetta til rannsóknar í samrunamálum þar sem eignarhaldið er með þessum hætti,“ segir Páll Gunnar og vísar til þeirra samruna sem áður voru nefndir, þ.e. samruna Haga og Olís annars vegar og samruna N1 og Festar hins vegar.

Hefur Samkeppniseftirlitið áhyggjur af því að sjóðirnir hegði sér eins og ein blokk á markaðinum?

„Það er eitt af því sem samkeppnisfyrirvöld þurfa að hafa vakandi auga með. Við höfum tekið þessa umræðu við lífeyrissjóðina og þeir vilja ekki kannast við svona háttsemi. Það er augljóslega brýnt að ræða þessi mál áfram og vonandi vinnur tíminn með okkur nú þegar gjaldþyrshöftin hafa verið aflögð. Aðstæður lífeyrissjóða hafa breyst og það verður spennandi að sjá hver þróunin verður.“

Norwegian færðist of mikið í fang

Greinendur telja að stjórnendur laggjaldaflugfélagsins Norwegian hafi lagt of ríka áherslu á vöxt. Félagið hafi færst of mikið í fang. Ekki eru allir sannfærðir um að milljarða króna innspýting inn í félagið muni duga til. Rekstrartapið nam 4 milljörðum norskra króna 2018.

Kristinn
Ingi Jónsson
kristinningi@frettabladid.is

Þegar Bjørn Kjos, forstjóri Norwegian, greindi frá stórhuga áformum norska laggjaldaflugfélagsins um að hefja flug yfir Atlantshafið árið 2012 fór skjálfti um gervallan flugheiminn. Nú hyggst félagið hins vegar hverfa aftur til upprunans.

Hlutabréfaverð í norska flugfélaginu, sem Kjos stofnaði árið 1993, hefur fallið um sextíu prósent frá því í apríl í fyrra vegna ótta fjárfesta um að félagið hafi, eftir linnulausan vöxt á síðustu árum, færst of mikið í fang. Fregnir síðustu viku af fyrirhuguðu neyðarútbóði flugfélagsins, til þess að tryggja að það geti staðið við skilmála skuldabréfa sinna, staðfestu þennan ótta.

„Eins og Þjóðverjar segja, þá er Norwegian að reyna að leika of mörg dýr í dýragarðinum á sama tíma,“ segir greinandinn Philipp Goedeking í samtali við Financial Times.

Hann bendir á að Norwegian hafi – allt á sama tíma – boðið upp á ódýrar flugferðir á milli áfangastaða í Evrópu og yfir Atlantshafið og reynt um leið að festa sig í sessi sem flaggskip Noregs í flugi. „En án stærðarhagkvæmni gengur það ekki upp. Það virkaði aldrei,“ bætir Goedeking við.

Hlutabréf í Norwegian snarhækkðu um næstum því 400 prósent í verði frá því í byrjun árs 2012 þar til í apríl árið 2016 þegar fjárfestar fóru fyrst að efast um að ör vöxtur flugfélagsins væri sjálfbær til langframa.

Tilkynning flugfélagsins í síðustu viku, um að ráðist yrði í forgangsréttarútbóði fyrir þrjá milljarða norskra króna, jafnvirði 42 milljarða íslenskra króna, en sú upphæð er á við meira en hálf markaðsvirði félagsins, kom því fáum fjárfestum og greinendum í opna skjöldu.

„Heilt á litid er þetta alls ekki óvænt hlutfjárútgáfa,“ segir Kenneth Sivertsen, greinandi hjá norska verðbréfafyrirtækinu Pareto.

Norwegian hyggst ráðast í forgangsréttarútbóði fyrir allt að þrjá milljarða norskra króna, 42 milljarða íslenskra króna, til að geta staðið við skilmála skuldabréfa félagsins og skjóta styrkari stöðum undir fjárhag sinn. NORDICPHOTOS/GETTY

IAG seldi sig út

Nokkur flugfélög hafa á síðustu árum sýnt kaupum á norska laggjaldaflugfélaginu áhuga við mikinn fögnuð fjárfesta sem telja margir hverjir að yfirtaka á norska félaginu sé besta leiðin til þess að forða því frá gjaldþroti.

International Airlines Group (IAG), móðurfélag British Airways, lýsti sem kunnugt er yfir áhuga á Norwegian í fyrra og keypti 4,6 prósent hlut í norska félaginu með það fyrir augum að ganga til yfirtökuvíðræðna við stjórn þess.

Norwegian, sem tókst að hrista upp í evrópskum flugmarkaði með því að bjóða upp á afar lág fargjöld á löngum flugleiðum, hefur gert stjórnendum IAG lífið leitt um nokkurt skeið og hefði síðarnefnda félagið því getað losað sig við erfiðan keppinaut með yfirtöku á Norwegian.

En eftir því sem óveðursskýin í rekstri norska félagsins hafa hrann-

ast upp hefur áhuginn á félaginu farið dvínandi. Stjórnendur IAG sögðust í liðinni viku hafa hætt við áformin um yfirtökuvíðræður og selt allan hlut sinn í Norwegian með þeim afleiðingum að hlutabréfaverðið í norska flugfélaginu hriðföll um tuttugu prósent. Gengi bréfanna hélt áfram að falla daginn eftir, þegar tilkynnt var um forgangsréttarútbóðið, og nam lækkunin fjórtán prósentum í lok dags.

Arðsemi í stað vaxtar

Í stuttu máli ganga áform Norwegian, sem stjórnendurnir kynntu í liðinni viku, út á að selja frá sér flugvélar, fresta afhendingu nýrra véla og ná að öðru leyti fram sparnaði upp á allt að tveimur milljörðum norskra króna. Lét Kjos hafa eftir sér í norsku fjölmíðlum að flugfélagið ætlaði nú að leggja áherslu á arðsemi í stað vaxtar.

„Norwegian hefur gengið í gegnum tímabil mikils vaxtar. Við

munum nú byggja upp sterkan efnahagsreikning sem getur styrkt frekari þróun félagsins,“ nefndi Kjos.

Greinendur sem Financial Times ræddi við segja það skýrt traustleikamerki að fjárfestirinn John Fredriksen, ríkasti maður Noregs, hafi ákveðið að taka þátt í útbodinu. Til viðbótar við hann hafa stærstu hluthafarnir, forstjórinn Kjos og stjórnarformaðurinn Bjørn Kise, skuldbundið sig til þess að kaupa hlutabréf fyrir samanlagt 343 milljónir norskra króna. Þá hafa aðrir hluthafar Norwegian jafnframt samþykkt að kaupa bréf fyrir um 267 milljónir norskra króna.

Ekki eru þó allir sannfærðir um að innspýtingin muni duga Norwegian til þess að lifa af fram á næsta áratug. Daniel Roeska, greinandi hjá Bernstein, bendir á að hlutfjárútkningin hafi verið nær óhjákvæmileg. „Það er engin leið að þeir hefðu lifað fyrsta ársfjórðung af og því var þetta ekki valkostur heldur nauð-

Við munum nú byggja upp sterkan efnahagsreikning sem getur styrkt frekari þróun félagsins.

Bjørn Kjos, forstjóri Norwegian

syn. Annars hefðu skuldabréfin lent í greiðslufalli í lok mars.

Ég tel ólíklegt, ef félagið á að lifa af til loka árs 2020, að þetta verði síðasta hlutfjárútkningin sem það mun þurfa á að halda,“ segir Roeska.

Milljarðatuga rekstrartap

Sivertsen hjá Pareto segir að bráðabirgðauppgerð Norwegian fyrir síðasta ár, sem félagið greindi frá í síðustu viku, hafi verið „þetra á kostnaðarhliðinni en við gerðum ráð fyrir“.

Tölurnar voru hins vegar ekki fagar. Rekstrartap flugfélagsins nam ríflega 3,8 milljörðum norskra króna, 54 milljörðum íslenskra króna, á árinu borið saman við hagnað upp á 59 milljónir norskra króna árið 2017 og 3,1 milljarð norskra króna árið 2016.

Í ljósi versnandi fjárhagsstöðu norska félagsins er sameining við annað og stærra flugfélag því, að margra mati, enn besti kosturinn í stöðunni fyrir hluthafa Norwegian. Goedeking bendir til að mynda á að IAG geti snúið aftur síðar meir og fengið félagið á lægra verði en áður hefur boðist. Annar mögulegur kaupandi er þýska flugfélagið Lufthansa sem myndi gjarnan vilja, að sögn viðmælanda Financial Times, eignast verðmæt afgreiðslustæði norska flugfélagsins á Gatwick-flugvelli í nágrenni Lundúna, aðalflugvelli IAG.

Bill Gross, betur þekktur sem kóngur skuldabréfanna. NORDICPHOTOS/GETTY

Bill Gross hættur störfum

Bill Gross, sem var eitt sinn þekktur sem kóngur skuldabréfanna, hefur ákveðið að láta af störfum hjá eignastýringarfyrirtækinu Janus Henderson og einbeita sér þess í stað að því að stýra eigin eignum og góðgerðastofnum.

Fimm ár eru síðan Gross stýrði stærsta skuldabréfasjóði heims hjá Pimco, eignastýringarfyrirtæki sem hann stofnaði árið 1971, en eignir sjóðsins námu tæplega 300 milljörðum dala þegar mest var. Gross hætti hins vegar í skyndi hjá Pimco árið 2014, vegna ósættis við samstarfsfélag og gekk þá til liðs við Janus Henderson.

Eignir í stýringu hjá sjóði Gross

hafa dregist verulega saman undanfarin ár og fóru nýverið undir einn milljarð dala. Ávöxtun sjóðsins var neikvæð um 3,9 prósent í fyrra borið saman við 1,2 prósent neikvæða ávöxtun hjá sambærilegum sjóðum.

„Ég hef þekkt Bill í 23 ár. Bill er einn af bestu fjárfestum allra tíma og það hefur verið mér mikill heiður að starfa við hlið hans,“ sagði Dick Weil, forstjóri Janus Henderson.

Auðkýfingurinn George Soros var á meðal þeirra sem lögðu traust á Gross þegar hann skipti um vinnustað fyrir fimm árum. Þegar síga tók á ógæfuhliðina í rekstri sjóðsins árið 2015 dró Soros hálfan milljarð dala úr sjóði Gross. – ksj

Blankfein fær ekki bónusinn strax

Bandaríski fjárfestingarbankinn Goldman Sachs hefur ákveðið að fresta því að greiða fyrirverandi bankastjóranum Lloyd Blankfein og tveimur öðrum fyrirverandi stjórnendum bankans bónusa vegna rannsóknar yfirvalda á fjármála-hneykslinu í kringum fjárfestingarsjóðinn 1MDB.

Í tilkynningu frá stjórn fjárfestingarbankans kom fram að ákvarðanir er varða bónusgreiðslurnar yrðu ekki teknar „fyrir en frekari upplýsingar eru tiltækar“ um rannsókn málsins.

Embætti ríkissaksóknara í Malasíu ákærði í desember Goldman Sachs og tvo bankamenn fyrir auðgunarbrot í tengslum við fjárfestingarsjóðinn sem var sem kunnugt er í eigu malasíska ríkisins. Bandaríski fjárfestingarbankinn þáði 600 milljónir dala í þóknarir fyrir að hafa séð um 6,5 milljarða dala sölu á skuldabréfum 1MDB en megnið af andvirði skuldabréfasöluunnar rann meðal annars til malasíska embættis- og stjórnmalamanna í gegnum flókinn vef mútugreiðslna og peningabættis.

Tim Leissner, fyrirverandi með-eigandi Goldman Sachs, hefur játað sök sína í málinu en bankinn hefur hins vegar þrúfaldlega neitað sök. Þá hefur bankinn verið krafinn um

Lloyd Blankfein, fyrirverandi bankastjóri Goldman Sachs. NORDICPHOTOS/GETTY

» Embætti ríkissaksóknara í Malasíu ákærði í desember síðastliðnum Goldman Sachs og tvo bankamenn í tengslum við malasíska fjárfestingarsjóðinn 1MDB.

greiðslu sekta upp á þrjá milljarða dala fyrir að hafa komið að stórfelldum fjárdrætti sem er talinn nema allt að 2,7 milljörðum dala.

Auk Blankfeins mun Goldman Sachs fresta bónusgreiðslum til Mike Evans, sem sat meðal annars í stjórn bankans, og Michaels Sherwood, fyrirverandi yfirmanns alþjóðamála hjá bankanum. Í tilfellum Blankfeins og Evans nema greiðslurnar um sjö milljónum dala. – ksj

Tilnefningarnefndir – gagn eða ógagn?

Þórunn Jónsdóttir
doktor í stjórnarhátum og formaður nefndar um endurskoðun Leiðbeininga um stjórnarhætti

Til þess að gefa hluthöfum aukio svigrúm mætti þó vel hugsa sér að tilnefningarnefnd legði til fleiri en eina mögulega samsetningu á stjórn og léti hluthöfum eftir að velja þar á milli.

Markmið tilnefningarnefnda er að stuðla að því að stjórn búi í heild yfir nægilegri þekkingu og reynslu sem nýtist fyrirtækinu til framdráttar. Skiptar skoðanir virðast vera meðal hluthafa um ágæti tilnefningarnefnda og hafa helst verið viðráðar áhyggjur af því að ákvörðunarréttur hluthafa, hvað varðar val á stjórnarmönnum, sé með þessu fyrirkomulagi skertur. Þó að leiðbeiningar um stjórnarhætti kveði skýrt á um að tilnefningarnefnd gegni einungis ráðgefandi hlutverki gagnvart aðalfundi og að umboðið til að kjósa stjórn liggja eftir sem áður hjá hluthöfum, hefur það stjórnarmíð heyrst að erfitt eða nánast ómögulegt sé fyrir hluthafa að kjósa andstætt tilnefningum nefndarinnar. Þessar áhyggjur eru skiljanlegar og mikilvægt að strax í upphafi verði tilhögunin þannig að gagnsemi tilnefningarnefnda verði sem mest, án þess að það verði á kostnað jafnræðis hluthafa eða hluthafalýðræðis.

Meðal ávinninga tilnefningarnefndar er að koma á fót skýru og gagnsæju ferli fyrir tilnefningu í stjórn félags. Hefðbundið vinnulag við tilnefningu stjórnar hefur gjarnan verið tilviljunarkennt. Sem dæmi má nefna að hluthafar, sem eiga nægilegt atkvæðamagn til að „koma manni að í stjórn“ fara ekki að huga að kandidötum þegar þeir fá spurnir af því að sá sem þeir studdu síðast sækist ekki eftir endurkjöri. Þá eru fjölmörg dæmi um að á elleftu stundu uppgötvist að ekki náist að uppfylla lögbundin kynjahlutföll stjórnarinnar. Einnig er lenska að hluthafar finni hver í sínu lagi frambærilega kandidata, en þegar á hólminn er komið kemur á daginn að hópinn skortir breidd eða tiltekna þekkingu eða reynslu sem skiptir viðkomandi fyrirtæki miklu máli. Síðast en ekki síst er gjarnan leitað í þröngan hóp eftir stjórnarkandidötum og vettvangur hefur skort fyrir hæfa aðila til að gefa kost á sér til stjórnarstarfa.

Tilnefningarnefndir geta bætt ferlið til muna með því að eiga samtalið við hluthafa og auglýsa sem víðast eftir hæfum einstaklingum. Þó samtalið við hluthafa í tilnefningarferlinu sé alla jafna af hinu góða þurfa tilnefningarnefndir að varast að takmarka samráð sitt við stærstu hluthafana. Sú hefð hefur skapast að stærstu hluthafarnir velji að kjósa tiltekna einstaklinga sem

sína fulltrúa í stjórn. Slik ráðstöfun fer í bága við grunnskilgreiningu á hlutafélagaförminu þar sem stjórnarmenn fara með umboð allra hluthafa og öllum stjórnarmönnum ber að gæta hagsmuna þeirra allra óháð því hvaðan þeir fá stuðning sinn. Því er mikilvægt að skapa aðgengilegan vettvangur fyrir alla hluthafa til að koma á framfæri við tilnefningarnefnd stjórnarmíðum er varða kröfur til stjórnarmanna, sem og að gefa þeim kost á að tilnefna frambærilega einstaklinga.

Sem áður segir ber tilnefningarnefnd að ganga úr skugga um að þeir sem mælt er með til stjórnarsetu búi sem heild yfir nægilegri þekkingu og reynslu. Því er ekki nægilegt að nefndin gangi úr skugga um að þeir einstaklingar sem mælt er með hafi hver um sig eitthvað til brunns að bera, heldur ber nefndinni skylda til að tryggja sem hagfelldasta samsetningu stjórnar fyrir fyrirtækið. Af þessu leiðir að tilnefningarnefnd þarf í tillögum sínum að mæla með ákveðnum hóp eða tiltekinni samsetningu. Ekki nægir að gefa álit á því hvort einstaklingar teljist hæfir til stjórnarsetu. Í fljótu bragði virðist því eina færa leiðin að tilnefna jafn marga einstaklinga og fjöldi stjórnarsæta sem um ræðir. Sú leið gefur þó þeim hluthöfum sem leggja mikið upp úr því að fara að tilmælum nefndarinnar afar takmarkaða valkosti. Til þess að gefa hluthöfum aukio svigrúm mætti þó vel hugsa sér að tilnefningarnefnd legði til fleiri en eina mögulega samsetningu á stjórn og léti hluthöfum eftir að velja þar á milli.

Þegar upp er staðið er það ávallt á forræði hluthafafundarinnar að velja stjórn. Hluthafar eiga áfram að hafa það frelsi að kjósa hvern sem er, eða hafna hverjum sem er. Ef hluthafar velja annan kost en þann sem tilnefningarnefnd mælir með verður svo að vera. Skýru ferli og vel rökstuddum tillögum frá tilnefningarnefnd er fyrst og fremst ætlað að auka gagnsæi, auðvelda aðkomu allra hluthafa og þannig auka líkur á því að hluthafar taki upplýsta ákvörðun þegar þeir beita atkvæðisrétti sínum á hluthafafundi. Það er því lykilatriði að störf tilnefningarnefnda þróist á þann veg að sá ávinningur náist.

Samkeppnisumhverfi fjármálakerfisins

12. febrúar á Grand Hótel Reykjavík

Dagsetning/tími: Þriðjudaginn 12. febrúar kl. 08.30-10.00. Morgunverður hefst kl. 08.00.

Staðsetning: Gullteigur, Grand Hótel Reykjavík

Skráningu lýkur: 8. febrúar

Í desember síðastliðnum kom út Hvítbók um framtíðarsýn fyrir fjármálakerfið þar sem ljósi var varpað á ýmsa þætti er varða stöðu og þróun fjármálakerfisins. Á fundinum verður samkeppnisumhverfi fjármálakerfisins til umræðu, m.a. í ljósi mikilla tæknibreytinga, nýs regluverks og fyrirhugaðra breytinga á eignarhaldi banka í eigu ríkisins.

FRAMSÖGUMENN:

Unnur Gunnarsdóttir, forstjóri Fjármálaeftirlitsins

Gylfi Zoega, prófessor í hagfræði og meðlimur í peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands

Krísturinn Tinna Gunnarsdóttir, hagfræðingur hjá Oliver Wyman og einn höfunda Hvítbókar um framtíðarsýn fyrir fjármálakerfið

Pallborðsumræður verða að loknum ávörpum þar sem Páll Gunnar Pálsson, forstjóri Samkeppniseftirlitsins, bætist í hópinn. Fundarstjóri er Fanney Birna Jónsdóttir.

Vinsamlegast tilkynnið þátttöku eigi síðar en 8. febrúar næstkomandi til fme@fme.is

Morgunverðarfundir í tilefni 20 ára afmælis Fjármálaeftirlitsins

Fjármálaeftirlitið emfir á næstunni til morgunverðafunda með fyrirlestrum og umræðum um áhugaverð málafni tengd fjármálakerfinu. Tilefnið er að Fjármálaeftirlitið hefur starfað í tuttugu ár.

FRÉTTABLAÐIÐ.IS

Lifandi fréttamiðill með nýjustu fréttum allan sólarhringinn ásamt ítarlegri umfjöllun um málefni líðandi stundar.

Kristjana Guðbrandsdóttir,
Fréttamaður

Innflutningur er púlsmaelir hagkerfisins

Svipmynd

Ottó Sigurðsson

Nám:

Stúdentspróf frá Fjölbautaskóla Garðabæjar
B.Sc. Business administration, University of Louisiana at Lafayette.

Störf:

Forstöðumaður fyrirtækjasölu Vodafone 2011-2013
Forstöðumaður innflutningsdeildar Samskipa 2013-2017
Forstöðumaður fyrirtækjapjónustu VÍS 2017-2018
Framkvæmdastjóri innflutningssviðs Samskipa 2018-

Fjölskylduhagir:

Giftur Karen Lilju Sigurbergsdóttur. Eigum þrjú börn, Breka 11 ára, Anitu 8 ára og Ómar eins og hálfars.

Ottó Sigurðsson sneri aftur til Samskipa síðasta haust þegar hann tók við stöðu framkvæmdastjóra innflutningssviðs. Hann keppti á tímabili sem atvinnumaður í golfi en segir forgjöfina stíga hægt upp á við.

Hvernig er morgunrútin þín?

Morgunrútin er nokkuð breytileg, en ég vakna 5.30 tvisvar í viku og fer í þjálfun ásamt einvala liði hjá meistara Gauja í Sporthúsinu. Hina dagana er ég vaknaður um 7 og vek krakkana, oftast skutla ég á morgnana og konan sækir seinnipartinn. Ég á það til að taka með mér kaffi í bílinn og nýt þess að rúlla í vinnuna með góða tónlist til að koma mér í gírinn fyrir daginn.

Hver eru þín helstu áhugamál?

Mér þykir afar skemmtilegt að fylgjast með krökkunum í sínum íþróttum, en við reynum að mæta á alla viðburði því tengda og má kalla það eitt helsta áhugamál mitt. Ég var atvinnumaður í golfi og því verður það alltaf hluti af mínum áhugamálum þó svo ég spili nú ekki mikið og forgjöfin stíga hægt upp á við. Veidið hefur algjörlega heillað mig síðustu 4-5 sumur og ég reyni að veiða mikið yfir sumartímann. Ég nýt tímans á bakkanum þar sem maður nær að slaka á og hlaða batteri. Konan kom með mér í fyrsta sinn í veiðitúr á síðasta ári og er markmiðið að reyna að gera þetta að fjölskylduáhugamáli.

Hver er bókin sem ert að lesa eða last síðast?

Síðasta bók sem ég las heitir „5 Dysfunctions of a Team“. Mér fannst hún afar skemmtileg og þægileg bók sem vekur mann til umhugsunar um teymi og teymisvinnu. Þessa dagana er ég að lesa „Shoe Dog“, bók sem fjallar um Phil Knight, stofnanda Nike, en hún lofar einnig góðu.

Ef þú þyrftir velja allt annan starfsframa, hvað yrði fyrir valinu?

Ég reyndi fyrir mér sem atvinnumaður í golfi á sínum tíma, en það var alltaf æskudraumurinn. Það er hins vegar afar harður heimur

Ottó segir atvinnumennsku í golfi hafa verið æskudrauminn á sínum tíma. Það hafi hins vegar verið harður heimur og ekki fyrir alla. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

Við erum eins konar púlsmaelir á efnahagsástandið, því það er ákveðin fylgni milli hagvaxtar og innflutnings. Þegar það hægir á efnahagnum hérlendis þá erum við oftast ekki með fyrstu aðilum til að finna fyrir því.

og ekki fyrir alla. Ætli ég myndi ekki velja eitthvað tengt kennslu í íþróttum.

Hvað er það áhugaverðasta við það að starfa í atvinnugreininni?

Það er án efa fólkið og fyrirtækin sem ég fæ að kynna í gegnum starf mitt hjá Samskipum sem alþjóðlegu fyrirtæki. Við flytjum jú allt milli himins og jarðar bæði til landsins og frá. Ég hef því haft tækifæri til að kynna gríðarlega mörgu fólki í mismunandi atvinnugreinum og starfsemi ýmissa fyrirtækja.

Það sem er einnig mjög áhugavert er að við erum eins konar púlsmaelir á efnahagsástandið hverju sinni, því það er ákveðin fylgni milli hagvaxtar og innflutnings. Þegar það hægir á efnahagnum hérlendis þá erum við oftast ekki með fyrstu aðilum til að finna fyrir því.

Hverjar eru helstu áskoranirnar í starfinu?

Helstu áskoranir mínar tengjast því að nýta flutningsnet okkar sem allra best og finna hagkvæmar lausnir fyrir viðskiptavinum okkar. Það má einnig segja að mikil samkeppni á markaðnum er stöðug áskorun. Annars leggjum við okkur fram við að hugsa í lausnum og að koma auga á tækifærin sem felast í öllum áskorunum.

Hverjar eru helstu áskoranirnar í rekstrarumhverfinu í dag?

Við finnum vel fyrir ákveðnu óvissuástandi í þjóðfélaginu sem tengist kjaraviðræðum undanfarna vikna. Við sjáum samdrátt í ákveðnum atvinnugreinum þegar kemur að innflutningi til landsins. Það skilar sér í áskorunum hvað varðar nýtingu á þeim miklu fjárfestingum félagsins sem eru m.a. bundnar í skipum okkar og tækjum.

Hvaða breytingar sérðu fyrir þér í atvinnugreininni á komandi árum og í hverju felast helstu sóknartækifærin?

Að mínu mati munu gámaflutningar í sjálfru sér ekki breytast mikið næstu árin. Stærstu breytingarnar gætu snúið að kröfum neytenda um minna kolefnisfótspor en þar standa gámaflutningar vel og Samskip enn betur en samkeppnin með sitt viðskiptamódel og kolefnisreiknivélar.

Smásendingar munu aukast með aukinni netverslun einstaklinga og munum við fylgjast vel með þeirri þróun áfram. Sóknartækifæri hjá okkur munu m. a. felast í enn frekari nýtingu á gríðarlega stóru flutningsneti okkar innan Evrópu. Einnig má segja að stafræn þróun innan geirans sé á fullri ferð og þar erum við hjá Samskipum að stíga stór skref næstu árin til að geta fullnýtt krafta félagsins til hagræðingar fyrir okkur og viðskiptavinum.

Hvar sérðu þig eftir tíu ár?

Ég sé mig áfram í starfi sem ég hef brennandi áhuga á og veitir mér ánægju á hverjum degi. Ef guð og lukkan lofa þá munu fjölskylda og vinir vera ánægðir og heilsuhraustir. Ég verð aftur kominn með 0 í forgjöf og verð búinn að veiða eins og einn eða tvo tuttugupundara.

Með allt niður um sig en 2.600 milljarða hagnað

Björn Berg Gunnarsson
fræðslustjóri Íslandsbanka

Mark Zuckerberg, forstjóri Facebook, hefur varla haft tíma fyrir margt annað á síðasta ári en að slökkva elda og biðjast afsökunar. Hvert hneykslismálið rak annað og verðmæti fyrirtækisins lækkaði um fjórðung.

Það á eftir að koma í ljós hvaða áhrif versnandi ímynd fyrirtækisins mun hafa á tekjumöguleika þess í framtíðinni en þrátt fyrir allt sem gekk á hefur reksturinn aldrei verið betri en á liðnu ári. Notendum fjölgandi og á síðasta ársfjórðungi skilaði hvert og eitt okkar fyrirtækinu fimmtungi hærri tekjum en ári áður. Fjárfestar tóku tíðindunum vel og eftir skarpar hækkanir það sem af er ári eru Zuckerberg og félagar langt komnir með að rétta úr kútnum.

Samkvæmt niðurstöðum rannsóknar MMR síðastliðið sumar nota 93% Íslendinga Facebook reglulega

Á árinu sem halda mætti að endanlega hefði verið gengið frá orðspori Facebook jókst hagnaðurinn um 40%.

og 45% Instagram, sem er í eigu þess fyrrnefnda. Þetta er fjöldinn þrátt fyrir háværar raddir um að það séu allir að hætta á Facebook. En hvað þarf til að við tökum það skref? Hvenær vega gagnalekar, falsfréttir, sala persónuupplýsinga og pólitísk misnotkun þyngra en þægindin og skemmtunin sem fylgir því að hlaða upp rafrænni útgáfu af sjálfum sér á miðil sem allir nota? Það virðist eitt-hvað langt í það og á meðan er myljandi hagnaður af rekstrinum.

Auglýsingatekjur skila 98% tekna en hagnaður síðasta árs nam um 2.600 milljörðum íslenskra króna,

sem jafngildir þreföldum heildartekjum íslenska ríkisins. Svona eru persónuupplýsingar okkar og viðvera á miðlinum nú mikils virði. Á árinu sem halda mætti að endanlega hefði verið gengið frá orðspori Facebook jókst hagnaðurinn um 40%. Á meðan svo er má spyrja hvort raunverulegur vilji sé til að gera þær breytingar á vinnubrögðum fyrirtækisins sem krafist er af löggjafanum og almenningi. En batnandi fyrirtækjum er best að lifa og hver veit nema Zuckerberg meini það næst þegar hann biðst afsökunar á stærðarinnar skandal.

% 8.535

% 1.3323

% 8.535

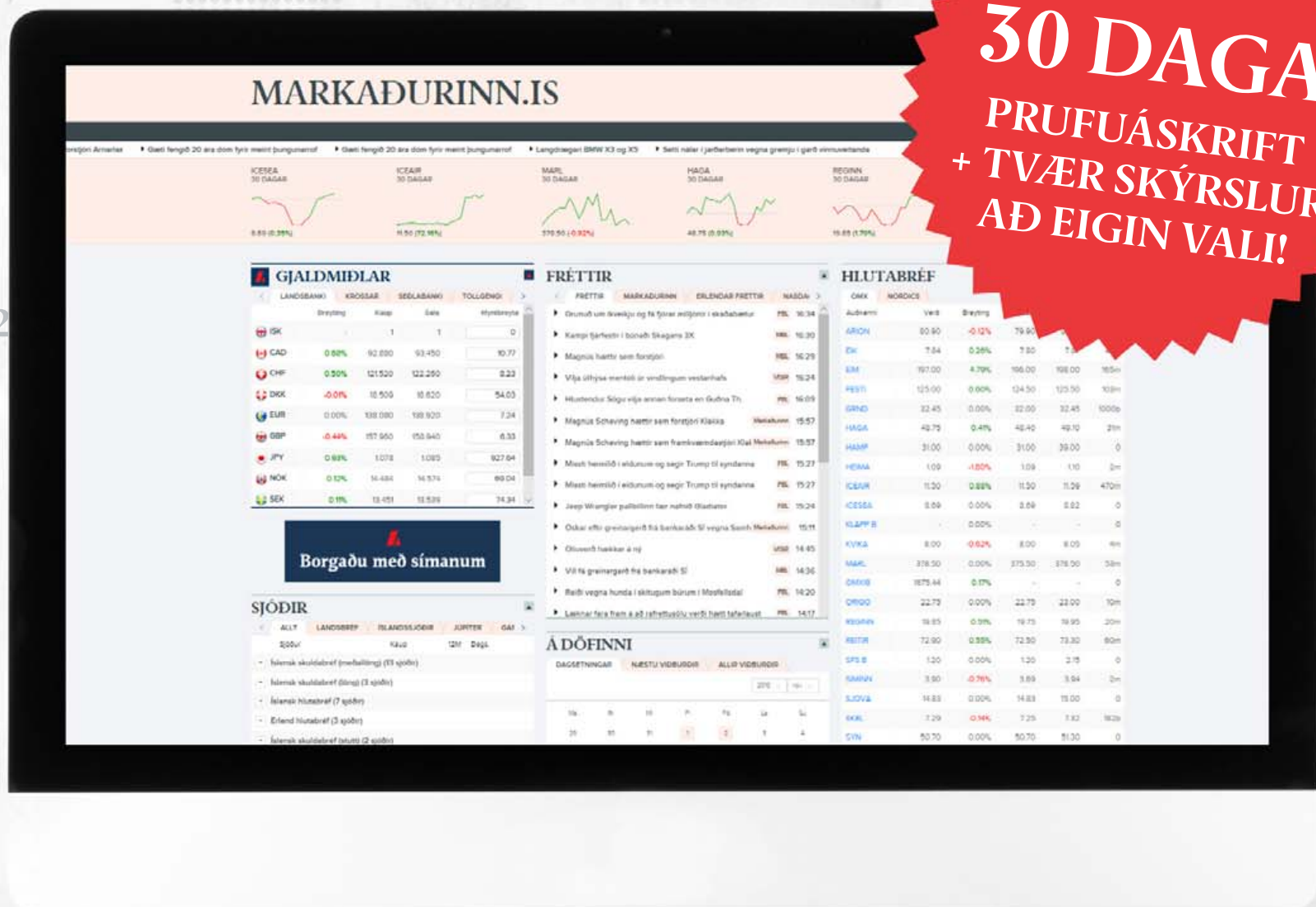
MARKADURINN.IS

NÝR VEFUR FYRIR VIÐSKIPTALÍFIÐ

% 1.3323

% 8.535

**30 DAGA
PRUFUÁSKRIFT
+ TVÆR SKÝRSLUR
AÐ EIGIN VALI!**

% 9.42

% 8.535

535

PRÓFAÐU FRÍTT Í ÞRJÁTÍU DAGA OG FÁÐU TVÆR FRÍAR SKÝRSLUR AÐ EIGIN VALI.

- INNLENDAR OG ERLENDAR VIÐSKIPTAFRÉTTIR
- GENGI HLUTABRÉFA OG GJALDMIDLA
- ÁVÖXTUN SJÓÐA OG SKULDABRÉFA
- HVAÐ ER Á DÖFINNI Í VIÐSKIPTALÍFINU
- KAUP Á ÁRSSKÝRSLUM OG UPPLÝSINGUM ÚR HLUTHAFASKRÁ

Skotsilfur

Bara afskráningar

Ef fram fer sem horfir verður árið 2019 árið þar sem aðeins verða afskráningar úr Kauphöllinni en engar nýskráningar. Stórir hluthafar í Heimavöllum vilja sem kunnugt er taka leigufélagið af markaði og í ljósi afar dræms gengis félagsins frá skráningu síðasta sumar verður að teljast líklegt að aðrir hluthafar leggi blessun sína yfir þá ráðagerð. Að mati kunnugra kæmi ekki á óvart að fleiri skráð félög kysu að fara sömu leið. Eitt er ljóst að **Páll Harðarson** og félagar í Kauphöllinni eiga mikið verk fyrir höndum að efla tiltrú fjárfesta á markaðinum.

Óvenjuleg hækkun

Það sætti tíðindum á föstudag þegar hlutabréf í Heimavöllum snarhækkðu um fjögur prósent í verði – daginn eftir að tilkynnt var um starfslok forstjórans **Guðbrands Sigurðssonar** – enda eru viðskipti með bréf í leigufélaginu alla jafna fremur daufleg, veltan lítill og nokkur prósentu verðhækkunir afar sjaldséðar. Ýmsar sögur fóru á kreik um daginn en færst bjuggust hins vegar við því að eftir lokun markaða yrði tilkynnt um að hluthafar hefðu farið fram á afskráningu félagsins. Og eins og skiljanlegt er ruku bréfin aftur upp þegar markaðir voru opn aðir á nýjan leik á mánudag.

Rekur bensínstöðvarnar

Fastlega er búist við því að kaup Einars Arnar Ólafssonar, fjárfestis og fyrrverandi forstjóra Skeljungs, á fimm eldsneytisstöðvum, ásamt vörumerkinu Dælunni, af N1 gangi endanlega í gegn á allra næstu vikum þegar samþykki Samkeppniseftirlitsins liggur fyrir. Heimildir Markaðarins herma að Einar Örn hafi fengið félaga sinn **Jón Pál Leifsson**, fyrrverandi markaðsstjóra Skeljungs, til þess að stýra rekstri Dælunnar en þeir störfuðu saman hjá Skeljungi á árunum 2009 til 2014.W

Verður forstjóri Ryanair til næstu fimm ára

Michael O'Leary skrifaði í byrjun vikunnar undir fimm ára samning við írsku lágjaldflugfélagið. Hlutverk hans mun breytast lítilega því hann verður héðan í frá forstjóri Ryanair-samsteypunnar sem mun reka fjögur dótturflugfélög sem til stendur að setja á stofn. Uppskiptingunni er ætlað að bæta reksturinn sem hefur verið þungur. Félagið tapaði 19,6 milljónum evra, jafnvirði 2,7 milljarða króna, á fjórða fjórðungi. NORDICPHOTOS/GETTY

Græna lauman í skattamálum?

Ásdís Kristjánsdóttir forstöðumaður efnahagssviðs Samtaka atvinnulífsins

Það er bæði eðlileg og jákvæð forgangsröðun að skattheimta þjóni loftslagsmarkmiðum. Slíkir skattar, oft kallaðir grænir skattar, eru hannaðir með það að leiðarljósi að hvetja til breyttrar hegðunar en ekki til tekjuöflunar fyrir hið opinbera. Enda er það almennt svo að skili þeir tilætluðum árangri munu þeir skila takmörkuðum skatttekjum horft til framtíðar. Það er því mikilvægt að ríkissjóður sé ekki háður tekjustreymi grænna skatta til fjáröflunar á almennum útgjöldum.

Árið 2017 skiluðu grænir skattar 47 milljörðum króna í tekjum til ríkissjóðs. Undir þá samtölu falla skattar sem hafa tengsl við koltvísyringslosun vegna notkunar tækja sem ganga fyrir jarðefnaeldsneyti, einna helst ökutækja; vörugjald á ökutæki, vörugjald af bensini, bifreiðagjald, eldsneytisgjald, kílómetragjald og kolefnisgjald. Megin-

þorri þessara skattstofna var þó upphaflega hugsaður til fjármögnunar á vegakerfinu en sérstaka bensín-gjaldið, oliugjaldið og kílómetragjaldið tilheyrðu áður mörkuðum tekjum Vegagerðarinnar, þ.e. fyrir tilkomu laga um opinber fjármál (nr. 123/2015). Á Íslandi hefur innheimta grænna skatta þannig ekki aðeins verið rökstudd með vísan í þann samfélagslega ávinning sem skattarnir eiga að hafa í för með sér, heldur einnig tekjuþarfar ríkissjóðs til fjármögnunar vegakerfisins svo dæmi séu tekin. Það vekur þó athygli að þrátt fyrir aukna áherslu á græna skattlagningu þá virðist ekki vera haldið nákvæmt bókhald yfir framlög ríkisins á móti slíkri skattlagningu til verkefna sem m.a. tengjast samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda eða bættra loftgæða almennt. Er það áhyggjuefni.

Ekki allt vænt sem vel er grænt Í stjórnsáttmála ríkisstjórnarinnar er komið inn á mikilvægi þess að heildarendurskoðun eigi sér stað á gjaldtöku í samgöngum, grænum sköttum og skattaivilnunum þannig að skattheimtan þjóni loftslagsmarkmiðum. Með umhverfismál í deiglu getur þó skapast hvati til að sveipa nýja skatta grænni hulu, jafnvel þótt þeir leiði í raun ekki til

Með umhverfismál í deiglu getur þó skapast hvati til að sveipa nýja skatta grænni hulu, jafnvel þótt þeir leiði í raun ekki til umhverfissvænni hegðunar.

umhverfissvænni hegðunar af hálfu neytenda eða fyrirtækja. Það má finna dæmi þess á Norðurlöndunum þar sem nýir skattar hafa verið innleiddir og kynntir sem grænir skattar en hafa í raun ekki verið annað en hrein tekjuöflun fyrir hið opinbera.

Frá árinu 2010 hefur fjöldi vistvænna bifreiða hér á landi meira en tólfaldast og á innheimta ríkisins á grænum sköttum líklega stóran þátt í þeirri þróun. Á sama tíma hafa tekjur ríkisins af eldsneytis- og vörugjöldum á hverja bifreið dregist saman um 46% á föstu verðlagi. Fjárþörf vegakerfisins hefur aftur á móti ekki dregist saman heldur aukist ef eitthvað er. Augljóst er að ekki er unnt að treysta á grænt tekjustreymi, sem er í raun tímabundið, til að fjármagna vegaframkvæmdir

til framtíðar. Þess þá heldur ef áform stjórnvalda ganga eftir um orkuskipti í vegasamgöngum þar sem nýskráningar dísil- og bensín-bifreiða verða óheimilar eftir 2030.

Í ljósi þeirra breytinga sem nú eru að eiga sér stað þarf að endurhugsa hvernig vegakerfið er fjármagnað. Umræða um veggjöld er því eðlileg í ljósi þessa. Mikilvægt er þó tryggja að ef til nýrrar gjaldtöku eða skattlagningar kemur þá verði um leið tekjur vegna grænna skatta nýttar til þess að lækka aðra almenna skatta þannig að heildaráhrifin á tekjur ríkissjóðs verði hverfandi. Jafnvel mætti lækka álagningu á umhverfissvæna starfsemi sérstaklega en þannig væri ýtt enn frekar undir umhverfisvitund almennings og fyrirtækja, eins og þegar er gert með lækkuðum virðisaukaskatt á rafmagns-, vetnis- og tengiltvinnbifreiðum.

Græn skattlagning er eðlileg forgangsröðun af hálfu stjórnvalda en um leið mikilvægt að stjórnvöld birti opinberlega áætlanir sínar um ráðstöfun grænna skatttekna, sér í lagi hyggi stjórnvöld á frekari álagningu grænna skatta. Það stuðlar bæði að auknu gagnsæi skattkerfisins og tryggir að skattar sem lítið eiga skylt við umhverfið séu ekki sveipaðir grænni hulu.

Bótavæðing atvinnulífsins

SKOÐUN

Þorsteinn Friðrik Halldórsson

Fjölmiðlunarfyrirtæki hafa ríkari tilvistarrétt en önnur fyrirtæki að mati menntamálaráðherra. Þann skilning má leggja í frumvarpsdrög ráðherra um að heimila styrkveitingar í formi endurgreiðslu á hluta ritstjórnarkostnaðar einkarekinna fjölmiðla. Fá önnur fyrirtæki eiga kost á slíku.

Það er ekkert launungarmál að rekstur fjölmiðla hefur gengið brösuglega síðustu ár. Frumvarpsdrögin eru hins vegar enn eitt dæmi um það þegar stjórnmalamenn telja að þeir geti afgreitt vandamál með því einu að kasta í það peningum. Þetta er í annað sinn frá áramótum sem menntamálaráðherra gerist sekur um slíkt því um miðjan janúar lagði ráðherra til að sérstakir styrkir yrðu veittir kennaranemum til að leysa úr kennaraskorti.

Þá er þetta frumvarp einnig dæmi um það þegar stjórnmalamenn gera úlfalda úr mýflugu. Hér er fjölbreytt

flóra fjölmiðla miðað við stærð landsins og engar horfur á að miklar breytingar verði á því. Fjölmiðillinn Stundin hefur sýnt að taprekstur er ekki náttúruleg hjá smærri fjölmiðlum. Á hverjum degi eru hundruð fréttu flutt úr ólíkum áttum. Svo hefur verið og svo verður áfram. Horfurnar eru ekki svo slæmar að við þurfum að taka áhættuna sem fylgir því að gera fjölmiðla fjárhagslega háða ríkisvaldinu.

Fjölmiðlamarkaðurinn er ekki eini atvinnugeirinn sem glímur við kostnaðarhækkunir. Hinn sértæki vandi fjölmiðla snýr fremur að

tekjuöflun á tímum tækniþróunar. Meðalið sem lagt er til er því ekki í samræmi við sjúkdóminn. Ráðherra hefði betur gert einkareknum miðlum kleift að fanga mikla hlutdeild RÚV á auglýsingamarkaði.

Þó þarf engan að undra að ráðherra hafi valið styrkveitingu frekar en að draga úr umsvifum RÚV. Ákvörðunin er í algjöru samræmi við þá hvata sem stýra ákvörðunum embættismanna til hins verra. Ákveði ráðherra að kippa tekjustöðum undan ríkisstofnun hættir hann á að stýggja starfsmenn stofnunarinnar. Það getur reynt

ráðherra ansi hvítleitt, hvað þá þegar ríkisstofnunin er fjölmiðill.

Auðveldara er að veita styrki í formi endurgreiðslu á kostnaði. Tekjutap ríkisins vegna endurgreiðslunnar dreifist á alla landsmenn og enginn finnur fyrir því. Enginn stýggist en ávinningurinn skiptist á milli fárra fyrirtækja sem kunna þessu nýja fyrirkomulagi vel.

Fjölmiðlunarfyrirtæki landsins munu laga reksturinn að nýja fyrirkomulaginu. Það verður hægara sagt en gert fyrir eftirmann ráðherra að afnema þessar styrkveitingar ef viljinn er á annað borð fyrir hendi.

Miklu meira en bara ódýrt

Bílrúðusköfur

Verð frá kr. 395

1.285

Silikon spray

685

Lásasprey

995

Dekkjáhreinsir

685

De-icer

695

Hálkubroddar

frá 2.995

Teygjanlegt reipi, 4 Tonn

495

Rassapotur

frá 3.895

Startkaplar

2.485

Dráttartóg
2tonn 4m

995

Rúðuvökvi

Snjóskóflur

Verð frá kr. 2.995

Snjósköfur

Verð frá kr. 2.985

Verkfæralagerinn

Smáratorgi 1, 201 Kópavogi, sími 588 6090, vl@verkfaeralagerinn.is
Mán.-fim. kl. 9-18, fös. kl. 9-18:30, lau. kl. 10-18, sun. kl. 12-17

Stjórnar- maðurinn

Vitlaust vandamál

Lilja Alfreðsdóttir menntamála-ráðherra kynnti á dögunum fjölmiðlafrumvarp sitt. Helstu nýmælin eru þau að fjölmiðlar geta átt von á endurgreiðslu 25% ritstjórnarkostnaðar úr ríkissjóði. Hver fjölmiðill fær að hámarki 50 milljónir en áætlað er að heildarkostnaður nemi 300 til 400 milljónum. Svo virðist sem hindranir til að eiga rétt á endurgreiðslu séu fremur lágar. Prentmiðlar skulu koma út að minnsta kosti 48 sinnum á ári, en vefmiðlar miðla nýju efni daglega. Varla er hægt að segja annað en að auðvelt sé að uppfylla síðarnefnda skilyrðið.

Það er nefnilega himinn og haf á milli þess að halda úti fréttastofu í hefðbundinni mynd með tilheyrandi yfirbyggingu og kostnaði, eða að skrifa stöku fréttir eða skoðanagreinar á netið. Varla verður sagt að hér á landi séu reknar fleiri en þrjár fréttastofur í einkaeigu. Hjá Sýn, Morgunblaðinu og Fréttablaðinu. Það er heldur ekki svo að þeir sem halda út þessum fréttastofum græði á tá og fingri á kostnað minni keppinauta. Þetta eru stórir vinnustaðir sem veita umgjörð utan um rótgröin vinnubrögð og sinna almannabjónustuhlutverki. Slíkt kostar og með tilkomu nýmiðla eins og Facebook og YouTube, auk áframhaldandi dekurs við RÚV, hefur rekstrarumhverfið orðið sífellt erfiðara. Einkaaðilar standa ekki í slíku til lengdar.

Viðfangsefnið ætti að vera að spyrja sig hvort áfram sé æskilegt að reknar verði öflugar fréttastofur á Íslandi. Einyrkjar og blogggar verða alltaf í einhverri mynd, og ekki verður séð að sérstök vöntun hafi verið á slíku framtaki síðustu ár. Þvert á móti. Því virðist sem Lilja hafi misskilið vandamálið með frumvarpi sínu. Ef henni væri alvara með að viðhalda starfsemi öflugra fréttastofa ætti hún að einblína á að styrkja þá miðla sem halda úti öflugri starfsemi.

Langstærsta búbótin fyrir þá miðla væri auðvitað ef ríkið hætti áratugadekri sínu við RÚV sem á ári hverju tekur ekki bara á fimmta milljarð af skattborgurum, heldur bætir um betur og selur auglýsingar fyrir rúmlega tvo til viðbótar. Ef Lilja væri alvara með að styðja einkamiðla myndi hún byrja á því að taka RÚV út af auglýsingamarkaði. Með því mætti berja í mestu markaðsbrestina.

Ragnar Jónasson til Arion banka

Ragnar Jónasson, sem hefur starfað sem yfirlögfræðingur GAMMA Capital Management frá árinu 2015, hefur ráðið sig yfir til Arion banka. Þar mun hann taka til starfa á fjárfestingabankasviði bankans, samkvæmt heimildum Markaðarins.

Ragnar, sem er jafnframt stundakennari við lagadeild Háskólans í Reykjavík, var forstöðumaður skrifstofu

Ragnar Jónasson.

slitastjórnar Kaupþings á árunum 2009 til 2015. Þar áður var hann forstöðumaður lögfræðiráðgjafar Arion banka, þá Nýja Kaupþings, frá 2008 til 2009. Samhlíða störfum sínum í fjármála-geiranum hefur Ragnar fengist við ritstörf og þýðingar en útgáfuréttur á spennuskáldsögum hans hefur verið seldur til fjölda landa á undanföllum árum. – hae

05.02.2019

Kerfið sem Bolli Héðinsson taldi að þyrfti að afnema er í raun grundvöllur fyrir því að sjávarútvegurinn getur greitt milljarða króna á hverju ári í veiðigjald og aðra skatta.

Heiðrún Lind Marteinsdóttir, framkvæmdastjóri Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi

Verðmæti

Hámarkaðu árangurinn þinn og verðmæti með því að nýta þér fjölbreytta þekkingu og víðtæka reynslu PwC á öllum sviðum rekstrar

Hafðu samband því þinn árangur er mikils virði.

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðisþjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvolsvöllur | Vestmannaeyjar